

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPECIFIKA HUMANITÁRNÍCH ORGANIZACÍ PŘI
MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH**

Autor práce: Lenka Šeflová

Studijní obor: Bezpečnostní právo ve správní sféře

Forma studia: Kombinované

Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce plk. Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠELOVÁ, L. *Specifika humanitárních organizací při mimořádných událostech: bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 68 s. Vedoucí bakalářské práce : plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: Humanitární organizace, Humanitární pomoc, Mimořádné události, Dobrovolnická činnost

Bakalářská práce pojednává o jednotlivých humanitárních organizacích, humanitární pomoci a působnosti humanitárních organizací při mimořádných událostech. Uvádí základní pojmy jako humanitární organizace, humanitární pomoc a dobrovolnická pomoc. Analyzuje zákony a působnost humanitárních organizací při mimořádných událostech. Výzkum je dále zaměřen na postavení občanů k humanitární činnosti a dále samostatné zapojení do humanitární pomoci či dobrovolnické činnosti.

ABSTRACT

ŠEFLOVÁ, L. Specifics of Humanitarian Organizations in Emergencies : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 68 s. Supervisor : plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: Humanitarian organizations, Humanitarian aid, Emergencies, Volunteering

This thesis is about different humanitarian organizations, humanitarian assistance and their assistance and operation of these humanitarian organizations by emergency situations. It presents the basic concepts as humanitarian organization, humanitarian aid and volunteering. This thesis analyses the law and operations of humanitarian organizations by emergency situations. Research is also focused on the status of citizens for humanitarian work and further their activity and involvement into the humanitarian aid or volunteering.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Humanitární činnost	10
2.1 Návaznost humanitární pomoci na rozvojovou spolupráci	12
2.1.1 Poskytování humanitární pomoci.....	14
3 Mimořádné události	15
3.1 Jak se zachovat v případě mimořádné události	18
3.2 Zapojení nestátních neziskových organizací při mimořádné události.....	20
4 Humanitární organizace na území ČR	23
4.1 Český červený kříž	24
4.2 ADRA.....	27
4.3 Charita České republiky	29
4.4 Člověk v tísni.....	31
4.5 Lékaři bez hranic	33
4.6 UNICEF.....	35
5 Dobrovolnictví	37
5.1 Dobrovolnictví v České republice	38
5.1.1 Dobrovolník	39
6 Praktická část	41
6.1 Dotazníky	42
6.2 Diskuse	56
Závěr	58
Seznam použitých zdrojů	60
Seznam zkratk	64
Seznam tabulek a grafů	65
Seznam příloh.....	66
Přílohy	67

Úvod

V dnešním světě je opravdu těžké vybojovat si své místo na zemi. Bohužel někteří lidé nemají to štěstí mít dostatek financí, dobré bydlení nebo jen dostatečné množství vody a ti, kteří ho mají, si ho neváží. Stačí, aby přišla přírodní katastrofa, a lidé přijdou o svůj majetek. V České republice a ve světě vznikly na podporu, pomoc těchto lidí humanitární organizace. Úkolem humanitárních organizací je zlepšit úroveň zdraví občanů, které potřebují pomoc a nemohou si jí nějakým způsobem zajistit sami. Poskytují nejen materiální, ale také finanční nebo zdravotnickou pomoc. Humanitárních organizací je mnoho, z těch nejznámějších to jsou například Český červený kříž, ADRA, Charita České republiky, Člověk v tísni. Dále do humanitárních organizací patří i sdružení, která jsou v jednotlivých městech, příkladem by mohla být Farní charita Příbram. Mezi další humanitární organizace patří ty, které působí mimo republiku, jako například Lékaři bez hranic nebo Světová zdravotnická organizace WHO nebo UNICEF.

Humanitární organizace, které působí na území České republiky, především pomáhají zmírnit následky způsobené přírodní katastrofou. Jejich pomoc je velmi důležitá. Lidé jsou často na ní velmi závislí. Pomoc se týká nejen té materiální, ale také zdravotnické, finanční pomoci nebo je poskytována fyzická pomoc. V té zdravotnické pomoci je to například lékařská pomoc, psychická nebo psychiatrická pomoc, která je velmi důležitá pro obyvatele postižené oblasti, kteří se musí srovnat s aktuální situací. Lidé se s danou událostí musí smířit a bez zdravotnické pomoci je to často velmi těžké. K funkci humanitárních organizací je důležitá pomoc těch lidí, kteří mohou pomoci vlastními prostředky, financemi nebo prostředky. Dobrovolnická pomoc je pro mnohé lidi jen pojem, na který reagují negativně a odmítavě. Pomoc může být jakákoli, člověk může např. darovat peníze, koupit předměty, fyzicky pomoci, pracovat jako dobrovolník a prodávat předměty, dále pak pracovat v nemocnicích jako dobrovolník. V případě, že nastane nějaká mimořádná událost jako třeba záplavy, požáry, orkány nebo jiné přírodní katastrofy, je dobrovolnická činnost neodmyslitelnou součástí podpory občanů. Dobrovolníci pomáhají s odklizením škod, zjišťováním potřeb postižených, poskytují psychickou podporu nebo třeba pomáhají při distribuci materiální pomoci.

Dobrovolníkem může být každý, kdo pomáhá bez nároku na odměnu nebo jakoukoliv odměnu. Musí mu být minimálně 15 let, se souhlasem rodičů nebo zákonného zástupce se může stát dobrovolníkem. Humanitární organizace by bez dobrovolníků nemohly fungovat a dobrovolníci nemohou fungovat bez nich. Mimořádné události na území České republiky a v zahraničí tu stále jsou a budou. Důležitost humanitárních organizací bude mít čím dál větší váhu. V praktické části bakalářské práce bude uvedeno dotazníkové šetření. Cílem dotazníkového šetření je zhodnocení názoru občanů na humanitární organizace a dobrovolnickou činnost, to, zda obyvatelé České republiky znají humanitární organizace, podílejí se na dobrovolnické činnosti a zda přispívají finanční, materiální nebo fyzickou pomocí při zvládnání mimořádných událostí nebo při dlouhodobé pomoci.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je charakterizovat rysy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, při vzniku mimořádných událostí a dále analyzovat působnost humanitárních organizací, dobrovolnickou činnost se zapojením dobrovolníků při mimořádných událostech.

První část bakalářské práce bude charakterizovat humanitární pomoc, její rozsah působnosti, zákony, které jsou spojeny s humanitární pomocí a rozvojové spolupráce při mimořádných událostech. Analýzou jednotlivých dokumentů, knih a zákonů bude zjištěno, jak je poskytována humanitární pomoc jednotlivými organizacemi při mimořádných událostech (záplava, požár, orkán....). V bakalářské práci budou charakterizovány nestátní neziskové organizace a organizace, které působí i v zahraničí, mezi něž patří ADRA, Český červený kříž, Charita České republiky, Člověk v tísni a dále pak Lékaři bez hranic a UNICEF. Práce je dále zaměřena na dobrovolnickou činnost, která je úzce spjata s humanitárními organizacemi. Analýzou dokumentů bude zjištěno, co je dobrovolnictví, jaké jsou podmínky, aby se člověk mohl stát dobrovolníkem, jak mají dobrovolníci postupovat při mimořádných událostech a jakou pomoc mohou poskytovat.

Výzkumná část bakalářské práce bude řešena dotazníkovým šetřením. Dotazníkové šetření bude zaměřeno na občany a jejich pohled na humanitární pomoc, a dobrovolnickou činnost, budeme také zjišťovat, zda nějakým způsobem přispívají, poskytují materiální, finanční, zdravotní pomoc a fyzickou pomoc. Pojem humanitární pomoc je krátkodobá pomoc lidem nebo oblasti v nouzi, a to jak materiální, finanční, tak i zdravotnická.

Dotazníkové šetření bude na konci bakalářské práce vyhodnoceno a podle zjištěných informací budou navrženy změny pro zlepšení šíření humanitární pomoci, informovanost občanů.

2 Humanitární činnost

V historii a kultuře můžeme nalézt zmínky o pomoci druhým, a to při válečných ohroženích, špatné ekonomické situaci, přírodních katastrofách, ale třeba při zdravotních problémech či v době míru. Tato pomoc se ve své podstatě stala tradicí, která se objevuje na různých kontinentech, státech a místech. Pokud bychom hovořili o lidské společnosti, tedy spíše jednotlivci, nemá řád. Člověk právě pomůže v místě, kde je jeho pomoc důležitá. Pokud mluvíme o pomoci jako celku, byla po staletí a stále je formována etikou, náboženstvím, filozofickými směry, politikou nebo sociálními reformami, různými kampaněmi, například proti otroctví. Popisovat jednotlivé tradice nebo postupy je velice složité, ale můžeme v ní najít dva postupy při pomoci druhým v nouzi.

- 1) **Důvody náboženské a etické** - V Evropě existuje dlouhá a hlavně stálá tradice humanity člověka. Pochází z hodnot křesťanství, osvícenství a humanismu. Humanitní přístup či pomoc má za sebou dlouhou cestu, ale ve většině dalších náboženství nebo kultur je jejich součástí. Tento princip je morálně a eticky správný, je důležité poskytovat pomoc lidem, kteří se ocitnou v nouzi.
- 2) **Důvody politické a pragmatické** - Humanitární pomoc lidem, kteří jsou postiženi mimořádnou událostí, kterou zavinili lidé nebo přírodní katastrofy, se často odvíjí od pragmatických principů. Principy sahají konkrétně od využití humanitární pomoci v České republice nebo zahraničí až k racionálním úvahám jako je mezinárodní terorismus, zásah do životního prostředí. Dle pragmatického principu je ekonomicky i politicky výhodné investovat do humanitární pomoci chudým zemím. Pro naši zemi jsou to údajně ušetřené prostředky, které by musel stát vkládat do vlastní bezpečnosti a prosperity.

Humanitární pomoc zahrnuje aktivity, které představují bezprostřední reakci na humanitární krizi. Popisuje se jako „situace, ve které jsou běžné prostředky lidí, které jim garantují důstojný život, narušeny v důsledku přírodní katastrofy nebo lidmi zaviněné krize“.¹

---

¹Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce [online]. 2008 [cit. 16. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>>.

Typy krizí, které vedou k humanitární pomoci

- přírodní katastrofy jako zemětřesení, záplavy, sucho, hurikány a další - jedná se tedy o náhlé události, jejichž rozsah je dán velikostí zasaženého území, počtem mrtvých a raněných, obvykle provázené vysokým stupněm materiálních škod
- krize zaviněné člověkem, tj. války, lokální konflikty či ozbrojené incidenty - tento typ krizí je často provázen stěhováním/útěkem civilistů z nebezpečných zón konfliktu do bezpečnějších oblastí či do jiných států
- strukturální krize, tedy politické, ekonomické či sociální - nastávají tehdy, pokud humanitární krizi doprovází i jiné nežádoucí vlivy, které pomoc značně znesnadňují, např. politická nestabilita, selhání státu z pohledu organizace, špatné přírodní vlivy nebo neočekávané šíření epidemií

Poskytování pomoci předpokládá dodržování zásad **lidskosti**, **neutrality**, **nestrannosti** a **nezávislosti**. Má krátkodobou povahu a jedná se o činnosti prováděné zejména bezprostředně po katastrofě. Je však obtížné stanovit, kdy přesně humanitární pomoc končí a jaké další druhy pomoci je nutno poskytnout.

Humanitární pomoc má různou formu, a to záchranářskou pomoc, která je prováděna lidským faktorem, materiální pomoc, příspěvky mezinárodním organizacím a integračním seskupením, peněžní dary nebo projekty humanitární pomoci. Každá humanitární pomoc je poskytována v několika sektorech potřeb.

- Voda/Hygiena
- Potraviny a Výživa
- Obydlí
- Zdravotní péče²³

---

²Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce [online]. 2008 [cit. 16. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>>.

³ Humanitarnipomoc.cz [online]. [cit. 10. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.humanitarnipomoc.cz/jak-se-pomaha>>.

Sektory potřeb najdeme v souborech norem Sphere Standards vydaných renomovanými západními humanitárními organizacemi. Tyto normy jsou v platnosti od roku 1998. Jsou to pevně stanovené základní postupy pro každého humanitárního pracovníka. Nově je přidán obor pomoci psychosociální.⁴ Pojem humanitární potřeby se užívá při pojmenování základních potřeb lidí ohrožených humanitární krizí ve vztahu k ochraně jejich života a zdraví (včetně základní výživy), základního živobytí (včetně dostupnosti jídla, pití, přístřeší) a bezpečnosti (včetně ochrany před nuceným vystěhováním, vězněním či znásilněním).

Zároveň se s potřebami zpravidla pracuje při definování problému, který má být eliminován prostřednictvím humanitární intervence (potřeby jako základ k financování humanitární intervence). Potřeba tak ve skutečnosti odpovídá určitému riziku či ohrožení, nedostatku. Vyhodnocování humanitárních potřeb je předmětem intenzivního mezinárodního zájmu. Ucelený universální systém komparativního vyhodnocování humanitárních potřeb v různých druzích krizí dosud neexistuje, resp. není aplikován.

2.1 Návaznost humanitární pomoci na rozvojovou spolupráci

Při přípravě a hodnocení projektů humanitární pomoci je důležité odlišení i návaznost mezi **humanitární pomocí** a **rozvojovou spolupráci**. Obecně lze humanitární a rozvojové potřeby odlišit tak, že rozvojové potřeby pokrývají široký okruh dlouhodobých soukromých i společenských aspektů důstojného života, zatímco humanitární potřeby jsou časově i sektorově bezprostředněji koncentrované kolem elementárního zachování života jednotlivce i komunity.

Návaznost a částečně prolínání humanitární pomoci s rozvojovou asistencí se projevuje zejména v zemích postižených komplexní či válečnou krizí (např. v subsaharské Africe), ale také v oblasti prevence katastrof a obnovy po rozsáhlých katastrofách (příkladem by mohlo být Haiti, „modelově“ pomoc zemím postiženým tsunami

---

⁴Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce [online]. 2008 [cit. 16. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>>.

v prosinci 2004). Z hlediska sektorů jde např. o zajišťování výživy, zdravotní péči a vzdělávání.⁵

Humanitární rozvojovou pomoc najdeme přesně vymezenou v zákoně pod číslem 151/2010 Sb. § 2. Humanitární pomoc, která je poskytována do zahraničí, je souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům. Zahraniční rozvojová spolupráce, jejímž cílem je přispět k odstraňování chudoby v kontextu udržitelného rozvoje, včetně plnění rozvojových cílů tisíciletí, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích.⁶

Zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS) představuje významnou součást zahraničního působení České republiky a vyjadřuje převzetí odpovědnosti za řešení globálních problémů. Vedle primárního cíle, kterým je omezování chudoby v rozvojových zemích, plní i sekundární cíle: přispívá například k budování dobrých vztahů s rozvojovými zeměmi a napomáhá zajišťovat ekonomické, bezpečnostní a environmentální zájmy České republiky.

Od roku 2006 byla zahraniční rozvojová spolupráce ČR dlouhodobě směřována do následujících prioritních zemí: Angolské republiky, Zambijské republiky, Vietnamské socialistické republiky, Mongolska, Jemenské republiky, Moldavské republiky, Bosny a Hercegoviny a Srbska. Další dvě země (Irák a Afghánistán) byly určeny jako střednědobé priority.⁷

Dojde-li k jakékoliv krizi ať už státní nebo mimo státní, reaguje na ni celá společnost. Státní i nestátní instituce, podnikatelé i soukromé osoby se snaží pomoci

---

⁵ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2012 [cit. 10. února 2016]. Dostupný z WWW:<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>.

⁶ ČESKO. Zákon č. 151/2010 Sb. Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů[online]. 2010, částka 53, Dostupný z WWW:<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>>.

⁷Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce [online]. 2008 [cit. 10. února 2016]. Dostupný z WWW:<<http://www.rozvojovka.cz/zahranicni-rozvojova-spoluprace-cr>>.

minimalizovat vzniklé škody, a to formou **bezplatné nenávratné pomoci** postiženým. Takovou formu označujeme jako humanitární pomoc.⁸

2.1.1 Poskytování humanitární pomoci

Humanitární pomoc je poskytována nestátními neziskovými organizacemi, které fungují v daném státu i mimo něj. Pod pojmem **humanitární nestátní neziskové organizace** rozumíme nadace, občanská sdružení, církevní sdružení apod., jejichž činnost je orientována na **poskytování bezplatné a nenávratné pomoci** potřebným v případě vzniku krizových situací. Stejně jako u humanitární pomoci poskytované státem je vedle materiální pomoci poskytována i pomoc zdravotní, sociální a psychologická.

Mezi organizace, které působí na území České republiky, patří Český červený kříž, nadace při České televizi Člověk v tísni, ADRA, Česká katolická charita, Slezská diakonie (organizuje i psychologickou poradnu), Česká maltézska pomoc a desítky dalších neziskových organizací. Při zvláště velkých katastrofách se do poskytování humanitární pomoci na postiženém území zapojují i další státy. V takovém případě hovoříme o **mezinárodní humanitární pomoci**. V rámci této pomoci jsou jako projev solidarity s postiženými obyvateli jiných zemí vypravovány zásilky potřebného materiálu (léků, šatstva, trvanlivých potravin, zdravotnických pomůcek a dalšího materiálu). Další forma pomoci je vysílání zdravotnického personálu, profesionálních i dobrovolnických záchranářů a jiných potřebných specialistů do postižených oblastí.

Např. při povodních v České republice v roce 2002 poskytlo pomoc našemu státu 32 zemí z celého světa. Byla poskytnuta materiální pomoc orientována na dodávky dezinfekčních, hygienických a čisticích prostředků, čerpadel, vysoušečů zdiva a očkovacích látek proti žloutence typu A. Na našem území působily záchranářské týmy z 8 států v celkovém počtu 214 záchranářů.⁹

---

⁸ LINHART. P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2003. 96 s. ISBN 80-7168-869-X

⁹ LINHART. P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2003. 96 s. ISBN 80-7168-869-X

3 Mimořádné události

Mimořádná událost je situace na území či v lidské společnosti vyvolána výskytem pohromy (živelní či jiné pohromy), která je v daném území za určitý časový interval (není-li stanoveno jinak, tak stoletá) nebo může mít nepříjemné dopady takové intenzity nebo rozsahu, které vedou k destabilizaci území a společnosti. Tj. situace je vyvolána výskytem tzv. nadprojektové pohromy (nadprojektové živelní pohromy), proti níž nejsou systematicky v územním plánování a v řízení bezpečnosti chráněných zájmů prováděna adekvátní ochranná opatření, nebo se jedná o případ, kdy se při odezvě na pohromu provedly závažné chyby nebo došlo ke kombinaci neočekávaných situací.¹⁰

Zákon číslo 240/2000 Sb. vymezuje několik pojmů, které se týkají mimořádné události, a to konkrétně v §2.

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- krizovou situací mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému²), narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále jen „krizový stav“)
- průřezovými kritérii soubor hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení funkce prvku kritické infrastruktury s mezními hodnotami, které zahrnují rozsah ztrát na životě, dopad na zdraví osob, mimořádně vážný ekonomický dopad nebo dopad na veřejnost v důsledku rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života
- odvětvovými kritérii technické nebo provozní hodnoty k určování prvku kritické infrastruktury v odvětvích energetika, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství, zdravotnictví, doprava, komunikační a informační systémy, finanční trh a měna, nouzové služby a veřejná správa.¹¹

¹⁰PROCHÁZKOVÁ, D., Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva. 1. Vyd. České Budějovice. VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ., 2009. 111 s. ISBN 978-80-86708-86-7

¹¹ ČESKO. Zákon č 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Zákony pro lidi, Česká republika [online]. 2000, částka 73, Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>>.

V případě, že nastane nějaká mimořádná událost, která je například způsobena živelnou pohromou, válečným napadením, radiační havárií, únikem nebezpečných látek či hromadné nákazy, má Česká republika vypracované **Krizové stavy**. Současná legislativa České republiky zná **čtyři krizové stavy**. Pokud bychom je seřadili podle závažnosti od toho nejzávažnějšího, jsou to:

- válečný stav – jestliže je ČR napadena nebo jestliže je třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně proti napadení, může vyhlásit Parlament podle čl. 43 Ústavy České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.)
- stav ohrožení státu – jestliže je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy, může vyhlásit Parlament na návrh vlády podle čl. 7 Ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky
- nouzový stav – V případě výskytu pohrom (živelných, technologických, např. průmyslových havárií, ekologických nebo jiných epidemií, ekonomických problémů, teroristických útoků apod., které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví lidí, nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek bezpečnost ve státě, může vyhlásit vláda podle čl. 5 a 6 Ústavního zákona č. 110/1998 Sb.
- stav nebezpečí – v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiného nebezpečí jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, živelní prostředí, nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, jestliže nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS, může vyhlásit hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) podle zákona č. 240/2000 Sb. (krizový zákon)¹²

Mezi nejčastější mimořádné události patří v České republice živelní pohromy. Živelní pohroma vzniká v důsledku škodlivého působení přírodních sil. Přináší škody na majetku, přírodě, poškozují zdraví a mnohdy má za následek smrt lidí. Živelní pohromy vždy udeří najednou a většinou neočekávaně, můžou vyvolat řetěz dalších mimořádných událostí – hladomor, nákazy, nekontrolovatelný pohyb obyvatel, uvolnění

---

¹²PROCHÁZKOVÁ, D., Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva. 1. Vyd. České Budějovice. VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ., 2009. 111 s. ISBN 978-80-86708-86-7

nebezpečných látek, požáry, výpadky energetických a zásobovacích sítí (elektřiny, vody, plynu, tepla apod.).

Příkladem by mohla být **povodeň** nebo **havárie s únikem nebezpečných látek**. Povodeň je zvýšení hladiny vody, která se následně rozlije po zemském povrchu. Povodně dělíme na dva základní typy. Známe tedy povodně **říční** (pravděpodobné v ČR) a **mořské**. Dalším dělením jsou **přivalové, jednoduché, složité a sezónní povodně**. **Přivalové povodně** vznikají po krátkých, intenzivních srážkách. Jsou typické pro pouštní a polopouštní oblasti. **Jednoduché povodně** jsou povodně, které způsobují krátké vydatné deště s několika milimetry srážek za několik dní. **Složité povodně** vznikají, jsou-li srážky rozloženy na delší dobu a mění-li se jejich intenzita. **Sezónní povodně** patří k životu řek a jsou spojeny s pravidelnými změnami meteorologických podmínek, táním sněhu, ucpáním řečiště...

V době povodní zahrnuje bezprostřední ochrana činnost předpovědění povodňové služby a hlásné povodňové služby, varování při nebezpečí povodně, zřízení činnosti hlídkové služby, povodňové zabezpečení a záchranné práce.

Povodně v České republice

Povodně v České republice v roce 1997 způsobené přivalovými dešti zaplavily velkou část Moravy a východních Čech. Následky byly katastrofální: 52 zmařených lidských životů a miliardové materiální škody. Rok poté přišlo o život 6 lidí a škody dosáhly 1,5 miliardy Kč. V létě 2002 bylo povodněmi postiženo 1 600 000 osob. Povodně si vyžádaly 16 mrtvých a škody ve výši 70 miliard Kč.¹³

Havárie s únikem nebezpečných látek je také označována jako mimořádná událost, ke které může dojít následkem působení člověka či přírodních sil, ale i při teroristickém útoku či kriminálních akcích. Podle potřeby klasifikace se havárie rozděluje podle druhu unikající nebezpečné látky na:

- **havárie s únikem nebezpečných chemických látek,**
- **havárie s únikem radioaktivních látek,**

---

¹³ LINHART, P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2003. 96 s. ISBN 80-7168-869-X

- **havárie s únikem ropných látek.**¹⁴

Při havárii nebezpečných látek je nutné si uvědomit dvě skutečnosti. Tyto látky neohrožují pouze okolí místa havárie, ale mohou se šířit ve směru větru do značných vzdáleností. Většina nebezpečných látek má větší hustotu než vzduch nebo tvoří mlhy, které se šíří při zemi a zaplňují podzemní prostory, kanalizace, sklepy apod. Pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události, jakou může být i únik nebezpečné látky, slouží sirény.

Tímto signálem je **všeobecná výstraha. Signál je vyhlášován kolísavým tónem sirény po dobu 140 sekund.** Může být vyhlášován třikrát za sebou v tříminutových intervalech. V případě, že takový signál uslyšíte, neprodleně se ukryjte, zůstaňte doma nebo urychleně vejděte do nejbližšího domu. Zavřete dveře a okna, abyste snížili množství pronikajícího plynu do vašeho úkrytu. Zapněte rozhlas a televizi, protože ihned po tónu sirény bude následovat **tísňová informace** z hromadných informačních prostředků.

Únik nebezpečných látek v České republice

V roce 1978 ve městě Kolín unikl chlor. Následkem úniku bylo 5 zmařených lidských životů a 50 raněných. V roce 1981 ve městě Litvínov vybuchl technický benzín. Zde zemřelo 5 lidí, další zranění nebyla žádná. V roce 1984 ve městě Trinec unikl zemní plyn a následně způsobil výbuch. Výbuch si vyžádal 12 mrtvých a 9 zraněných osob.¹⁵

3.1 Jak se zachovat v případě mimořádné události

Jestliže se ocitnete v jakékoliv situaci, kdy jsou ohroženy životy, zdraví, majetek obyvatelstva nebo i životní prostředí, je třeba neprodleně přivolat odbornou pomoc, k tomu jsou vyčleněny bezplatné telefonní linky.

- **150 Hasičský záchranný sbor ČR**
- **155 Zdravotnická záchranná služba**
- **158 Policie České republiky**

¹⁴ LINHART. P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2003. 96 s. ISBN 80-7168-869-X

¹⁵ BENEŠ. P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2002. 24 s. ISBN 80-7168-818-5

- **156 Městská policie**

Usnesením vlády České republiky č. 391/2000 byl schválen návrh způsobu na zavedení jednotného evropského **čísla tísňového volání 112** v České republice. V provozu je od roku 2003. Vyznat se v kritických situacích a zachovat rozvahu a klid často dělá problém dospělým, natož pak dětem. Je třeba si zapamatovat, že při tísňovém volání musí být hovor co nejstručnější a co nejvýstižnější. Proto je nutno sdělit toto:

- **Co se stalo**
- **Kde se to stalo**
- **Své jméno a číslo telefonu, odkud voláte, a vyčkat na zpětný telefonát, kterým si operační pracovník ověří pravdivost nahlášené zprávy**

Každá vteřina zaváhání může znamenat mnoho pro vyřešení těžkostí. V takovém případě volejte vždy na číslo **150**, tj. operační číslo Hasičského záchranného sboru ČR, neboť v rámci integrovaného záchranného systému toto operační středisko provádí koordinaci společného zásahu při mimořádné události.¹⁶

Mimořádné události nám zasahují do života všemi směry. Někoho se mimořádná událost dotkne minimálně, není její součástí, sleduje dění ve zprávách či se vyskytuje v postiženém místě, ale není zasáhnut mimořádnou událostí. Druhou stránkou jsou lidé, kterých se mimořádná událost dotýká, jsou nuceni změnit svůj denní režim, jsou vystaveni stresu nebo třeba vyzváni k opuštění svých domovů. Pro tyto případy, musí být sbaleno evakuační zavazadlo.

Evakuační zavazadlo je osobní zavazadlo evakuované osoby. Doporučená váha by neměla překročit 25 kg, u dětí 10 kg. Při evakuaci vlastním vozidlem není váha omezena.

Obsah evakuačního zavazadla

- Osobní doklady, psací potřeby
- Léky a zdravotní pomůcky
- Cennosti
- Sezónní oblečení
- Prostředky osobní hygieny

---

¹⁶ MARTÍNEK. B. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. 119 s. ISBN 80-86640-08-6

- Spací pytel (přikrývky), karimatka, nafukovací lehátko
- Jídelní nádoby, potřeby na šití, kapesní nůž, otvírač na konzervy
- Základní (trvanlivé) potraviny na 2 – 3 dny, včetně nápojů
- Kapesní svítilna, baterie, zapalovač, zápalky
- Přenosný radiopřijímač, společenská hra, kniha
- Pro případ evakuace osoby s jejím domácím zvířetem, zdravotní průkaz zvířete

Evakuace může být **krátkodobá**, kdy ohrožení nevyžaduje dlouhodobé opuštění domova. Pro evakuované obyvatelstvo se nezajišťuje náhradní ubytování a nerealizuje se opatření k zajištění nouzového přežití. Druhou formou evakuace je evakuace **dlouhodobá**, kdy ohrožení vyžaduje dlouhodobý pobyt mimo domov. Je nutno zabezpečit náhradní ubytování, opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva pro zabezpečení jejich základních životních potřeb.¹⁷

3.2 Zapojení nestátních neziskových organizací při mimořádné události

Neexistuje univerzální definice pojmu nestátní neziskové organizace, definice profesorů Salamona a Anheiera (1997) určuje ovšem 5 základních prvků, které by měly nestátní neziskové organizace splňovat.

- **Institucionalizované** – mít organizační strukturu, bez ohledu na to, zda jsou právně registrovány
- **Soukromé** – být institucionálně odděleny od veřejné správy, kdy veřejná správa nemá zasahovat do řízení nestátních neziskových organizací
- **Neziskové** – mohou generovat zisk, ale ne jej rozdělovat, zisk mohou výhradně použít v souladu s posláním nestátních neziskových organizací
- **Samosprávné a nezávislé** – mít vlastní postupy umožňující kontrolu vlastních činností, nebýt ovládány zvenčí
- **Dobrovolné** – využívat dobrovolnou účast na svých činnostech, ať už formou neplacené práce pro nestátní neziskové organizace, formou darů nebo čestného členství ve správních radách¹⁸

¹⁷ KRATOCHVÍLOVÁ, D. A KOLEKTIV., Ochrana obyvatelstva. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního velitelství, 2013. 177 s. ISBN 978-80-7385-134-7

¹⁸DOSTÁL, J., SOUKUPOVÁ, J., Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 139 s. ISBN 978-80-210-6713-4

Tyto instituce začínají vytvářet novou společenskou sílu, nové vztahy a vazby jsou čím dál silnější a také respektovanější subjektem schopným ovlivňovat veřejnou politiku. Základní složky integrovaného záchranného systému poskytují občanům zasaženým mimořádnou událostí rychlou a efektivní pomoc ve fázi záchranných a likvidačních prací. V případě rozsáhlejších událostí typu hromadného neštěstí nebo katastrof kromě záchranných a likvidačních prací prováděných prvosledovými jednotkami, kterými jsou jednotky integrovaného záchranného systému, přichází na řadu právě podpora, kterou provádí nestátní neziskové organizace zejména v oblasti nouzového přežití.¹⁹

V rámci integrovaného záchranného systému Hasičský záchranný sbor České republiky uzavírá dohody:

- o plánované pomoci na vyžádání
- o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci
- o spolupráci

Dohody o plánované pomoci na vyžádání uzavírají Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky nebo krajů s vybranými subjekty, které se stávají ostatními subjekty integrovaného záchranného systému. Plánované pomoci na vyžádání se rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací. Nedílnou součástí dohod o plánované pomoci na vyžádání je přehled sil a prostředků určených k poskytnutí pomoci, seznam osob pověřených pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění a doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci.

Dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci uzavírá Hasičský záchranný sbor kraje s právníky osobami nebo fyzickými osobami. Jejich, ve většině případů, vysoce odborná či specifická činnost je realizována na základě dohody. Dohodami o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci je předem sjednán způsob a rozsah osobní nebo věcné pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací a při realizaci opatření ochrany obyvatelstva.

---

¹⁹ KAVAN. Š., Ochrana obyvatelstva I. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s, 2011. 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4

Součástí těchto dohod jsou podmínky náhrady výdajů a škod při poskytnutí osobní nebo věcné pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací. Dohody o poskytnutí pomoci jsou součástí dokumentace integrovaného záchranného systému a zahrnují se do územně příslušných poplachových plánů integračního záchranného systému.²⁰

---

²⁰KAVAN. Š., Ochrana obyvatelstva I. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s, 2011. 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4

4 Humanitární organizace na území ČR

Humanitární organizace jsou neziskovými organizacemi, které působí buď na území jednoho státu, nebo i v zahraničí. Neziskové organizace nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání, jak je konstatováno v zákoně o daních z příjmu. Jsou to organizace, o jejichž činnost je jiný zájem, ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Mezi neziskové organizace patří obce, kraje, státní fondy, nadace, občanská sdružení, registrované církve, organizační složky státu, vedle nich stojí humanitární organizace.²¹

Poskytování humanitární pomoci organizacemi je uvedeno v zákoně pod číslem 463/2000 Sb. Nařízení vlády o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva a to konkrétně v paragrafu číslo 5.

- Humanitární pomoc lze poskytovat a přijímat k uspokojování základních životních potřeb obyvatelstva a k obnově území postižených mimořádnou událostí formou věcných nebo finančních prostředků, služeb nebo speciálních prací.
- Humanitární pomoc je poskytována bezplatně orgány státní správy a orgány územních samosprávných celků, právníckými osobami, podnikajícími fyzickými osobami, nevládními organizacemi, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů, skupinami osob a jednotlivci na základě výzev nebo z vlastní iniciativy formou nabídek.²²

V České republice se věnují humanitární pomoci tyto organizace, Český červený kříž, ADRA, Člověk v tísni, Sdružení Česká katolická charita a rozvojové spolupráci UNICEF a Lékaři bez hranic.

---

²¹ RŮŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*. 9.vyd. Olomouc: Anag, 2007. 238 s. ISBN 978-7263-404-0

²² ČESKO. Zákon č. 463/2000 Sb. Nařízení vlády o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva. Česká republika [online]. 2000, částka 132, Dostupný z WWW:<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-463>>

4.1 Český červený kříž

Světová organizace Červeného kříže vznikla po skončení Rakousko-ruské války v roce 1850. Organizace byla založena hlavně díky Švýcarovi Henrimu Dunantovi. Na základě válečných zkušeností z bitvy u Solferina se zasadil o vytvoření organizace, která by pomáhala ze všech stran. Dne 9. února 1863 se v Ženevě konala schůze této Společnosti, na níž Moynier přečetl několik statí ze „Vzpomínek na Solferino“ a doporučil, aby se Společnost ujala Dunantovo podnětu. Tak se zrodil **výbor pěti**, tento výbor byl velmi vyváženě tvořen dvěma lékaři, jedním právníkem, jedním vojákem a jedním spisovatelem.

O několik dní později byl Moynierův návrh přijat a komise byla prohlášena za Mezinárodní výbor. Následovala velká událost, která se konala 26. – 29. října 1863 ve velkém sále ženevského paláce Atheneum, konferenci tehdy zahájil Henri Guillaume Dufour. Na konferenci se projednávalo mnoho návrhů přibližně po 4 dny. Delegáti nakonec přijali Rezoluci konference, která vyzývá k zřízení Výborů pro pomoc raněným již v mírové době, a domluvili se dále na tom, že budou cvičit a připravovat dobrovolné zdravotníky s ošetřovateli. Vytyčili zásadu nedotknutelnosti, nestrannosti, neutrálnosti zdravotnických pracovníků obyčejným červeným křížem, který byl přijat jako univerzální znak nově založené organizace. Tento znak nemá žádný politický nebo náboženský význam. Mezi základní hesla organizace patřilo také heslo „Milosrdenství mezi zbraněmi“ („Inter arma caritas“). Na této konferenci byl ve své podstatě založen Mezinárodní výbor Červeného kříže, který byl do roku 1876 nazýván „Mezinárodní výbor pro pomoc raněným vojákům“ a toto říjnové datum 1863 je oficiálně uznáváno za počátek celosvětového hnutí Červeného kříže.

Prvním bodem zasedání po ustavující Mezinárodní konferenci (9. listopadu 1863) se výbor rozhodl napsat i těm vládám, které se konference nezúčastnily, a stejně tak i osobám, které byly na konferenci přítomny, byl rozeslán oběžník. Byl datován k 15. listopadu 1863 a obsahoval rezoluce i přání přijatá konferencí spolu s dotazem, zda jsou připraveny iniciovat vytvoření Národního pomocného komitétu a zda je může Ženevský komitét pověřit péčí o jeho organizaci.²³

---

²³ŠVEJNOHA, J. Historie Mezinárodního Červeného kříže. Praha: Úřad Českého Červeného kříže, 2008. 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0

Prvními státy, které se objevily v seznamu Pomocné společnosti, bylo dnešní Německo, Belgie, Španělsko, Francie, Itálie, Švédsko, Dánsko, Švýcarsko, Rusko, Rakousko, Portugalsko, Norsko a na pomyslném třináctém místě byl „Vlastenecký pomocný spolek pro království české“. Během prvních deseti let od Mezinárodní konference se podařilo získat a založit ve 22 zemích národní společenství Červeného kříže. První ženevská páska je uložena v muzeu Červeného kříže v Ženevě. Poprvé byla použita téměř před 140 lety za tzv. Dánské války, která vypukla 1. února 1864.²⁴

Nově vzniklý Červený kříž si při svém založení položil principy činnosti. Tyto principy jsou dodnes dodržovány. Patří k nim:

- Humanita
- Nestrannost
- Neutralita
- Nezávislost
- Dobrovolnost
- Jednota
- Všestrannost

I když toto hnutí vzniklo jako hnutí se zaměřením na pomoc obětem ozbrojených konfliktů, začalo se již od roku 1869 (Mezinárodní konference ČK) zabývat i poskytováním pomoci v případě jiných pohrom. Mezinárodní výbor se skládá z 25 členů, kteří jsou švýcarskými občany, a hlavní správy, kterou tvoří okolo 800 pracovníků.²⁵ Základním cílem hnutí je předcházet lidskému utrpení, a když se objeví, tak alespoň zmírňovat. Posláním hnutí je také poskytovat pomoc těm, kteří trpí.²⁶

Mezinárodním výborem Červeného kříže byl Český červený kříž uznán 26. 8. 1993 a za člena Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce byl přijat 25. 10. 1993. ČČK podle uvedeného zákona působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí, poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby, působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby, šíří znalost

---

²⁴ŠVEJNOHA, J. Historie Mezinárodního Červeného kříže. Praha: Úřad Českého Červeného kříže, 2008. 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0

²⁵ SMETANA, M., Humanitární pomoc při zvládnutí rozsáhlých mimořádných událostí. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. 96 s. ISBN 978-80-7385-138-5

²⁶ FUCHS, J., Mezinárodní humanitární právo. Praha: Ministerstvo obrany-Agentura vojenských informací a služeb, 2007. 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0

Ženevských úmluv, působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče.²⁷

Pomoc ČČK na území České republiky

12. 2. 2016 v 2.36 hodin přijala krizová linka OS ČČK Praha 1 žádost. Žádost byla o podporu jednotek HZS zasahujících při požáru střechy Národního muzea v Praze. Humanitární jednotka ČČK poskytovala podporu zasahujícím hasičům. Jednotka ČČK byla přítomna do 6.45 hodin. Pomoc byla hasiči velice vítána.²⁸

8. 11. 2013 zasáhl Filipíny nejsilnější tajfun v této oblasti – Hayan (místním znám jako Jolanda). Tajfun postihl více než 4 miliony lidí, přes 2 000 domů bylo zcela zdemolováno. Do oblasti byla zaslána letecká zásilka příkrývek, stanů, hygienických potřeb ze skladů Mezinárodní federace ČK&ČP umístěných v Asijsko-pacifické zóně. Pomoc Červeného kříže pro 600 000 nejpostiženějších lidí bylo naplánováno na 18 měsíců - od potravin, zdravotní péče, zajištění hygieny a pitné vody, až po pomoc při zajištění obydlí - a vyžádá si 1,9 miliardy Kč.²⁹

7. 8. 2010 zasáhly v noci na sobotu prudké deště Čechy - zejména Liberecko, způsobily značné škody. Do postižených oblastí byl poskytnut materiál OS ČČK z nezasazených oblastí. Na Liberecku bylo v terénu na čtyřicet záchranářů ČČK, kteří procházeli zasažené i těžko dostupné obce. Byly zřízeny improvizované ošetrovny a poskytují psychosociální pomoc postiženým povodněmi.³⁰

---

²⁷ Český červený kříž - Kdo jsme [online]. 1999-2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/kdojsme.aspx>> .

²⁸ Požár Národního muzea: pomoc ČČK [online]. 1999-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/575.aspx>> .

²⁹ Filipíny: Červený kříž pomáhá obětem tajfunu [online]. 1999-2016 [cit. 21. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/443.aspx>> .

³⁰ Prudká povodeň v Čechách - ČČK pomáhá [online]. 1999-2016 [cit. 21. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/338.aspx>> .

4.2 ADRA

ADRA (Adventist Development and Relief Agency) je mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi. ADRA Česká republika je součástí mezinárodní sítě organizací ADRA, které působí ve více než 130 zemích světa. V České republice pracujeme od roku 1992. ADRA ČR je součástí mezinárodní sítě organizací založené Církvi adventistů sedmého dne. Církev pravidelně přispívá na její rozvoj. Posláním ADRY je práce s lidmi žijícími v chudobě a nouzi za účelem spravedlivé a pozitivní změny prostřednictvím posilujícího partnerství a zodpovědných kroků. Poskytujeme okamžitou humanitární pomoc v zahraničí při mimořádných událostech (povodně, zemětřesení, válečné konflikty apod.). Zároveň realizujeme dlouhodobé rozvojové projekty s cílem poskytnout lidem žijícím v chudobě a ve špatných životních podmínkách takovou podporu, aby dokázali vzít život do vlastních rukou. V rámci lidskoprávních projektů podporujeme rozvoj občanské společnosti v zemích, které procházejí demokratickou transformací.

V České republice ADRA koordinuje 11 dobrovolnických center, která se zaměřují především na pomoc seniorům, dětem a zdravotně postiženým. Vysíláme do domovů pro seniory, nemocnic, ústavů sociální péče a dětských domovů více než 1 870 pravidelných dobrovolníků. ADRA patří mezi největší koordinátory pomoci při povodních a jiných živelních katastrofách v ČR. Do pomoci při mimořádných událostech v České republice se aktivně zapojujeme od roku 1997, kdy zasáhly velkou část Moravy rozsáhlé povodně. ADRA se v České republice věnuje také globálnímu rozvojovému vzdělávání, které vede žáky, studenty i pedagogy k zájmu o globální témata, jako je migrace, ochrana životního prostředí, chudoba, odpovědná spotřeba, spravedlivý obchod, lidská práva.³¹

ADRA a pomoc v České republice

ADRA patří mezi největší koordinátory pomoci při mimořádných událostech v Česku. Aktivně se do pomoci zapojuje od roku 1997, kdy zasáhly velkou část Moravy rozsáhlé povodně. ADRA při povodních distribuuje materiální pomoc, koordinuje práce obnovy bydlení a pitné vody a také nabízí psychosociální podporu zasaženým lidem prostřednictvím speciálně vyškolených dobrovolníků z tzv. KIP týmů (komunitní intervenční psychosociální týmy). Týmy spolupracují s policií, hasiči a zdravotnickou záchrannou službou. Do těchto týmu patří i dobrovolníci a dobrovolnická centra, která

---

³¹ADRA - O nás [online]. 2014 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://adra.cz/o-nas>>.

pomáhají při mimořádné události. Nejen v krizových situacích, ale i v běžném životě prožívají mnozí z nás okamžiky osamělosti. V rámci dobrovolnických programů se ADRA zaměřuje na seniory, osoby s postižením, děti v dětských domovech nebo pacienty v nemocnicích.

Dobrovolníci je navštěvují v přijímacích organizacích a chodí s nimi na procházky, čtou jim a naslouchají. Dobrovolníci jsou proškoleni, pojištěni a po dobu výkonu činnosti jim dobrovolnické centrum poskytuje potřebné zázemí. V České republice nyní funguje celkem 11 dobrovolnických center ADRA. Tato centra plní roli prostředníků mezi přijímacími organizacemi a dobrovolníky. V roce 2014 spolupracovala dobrovolnická centra se 128 sociálními, zdravotnickými a dalšími zařízeními a koordinovala činnost 1876 pravidelných dobrovolníků. Ti věnovali druhým již celkem 65 674 hodin svého volného času. Součástí některých center ADRA jsou tzv. charitativní obchůdky (výtěžek z prodeje je použit na podporu dobrovolnictví nebo jiných projektů ADRY) a sociální šatníky, kde mohou potřební lidé získat oblečení nebo vybavení domácnosti zdarma. Na podzim roku 2010 zahájila ADRA prodej věcí z „druhé ruky“. Jedná se o projekt sociálního podnikání, kterým humanitární organizace ADRA nabízí darované, nepotřebné věci formou prodeje, čímž si zajišťuje část finančních prostředků na podporu dobrovolnických programů u seniorů, zdravotně postižených, dětí, sociálně potřebných a těžce nemocných občanů. Celý projekt může být realizován díky štedrosti dárců, kteří darují zachovalé oblečení, obuv, hračky, povlečení, ručníky, nádobí, knihy, bytové doplňky atd.³²

---

³²ADRA - Pomoc v ČR [online]. 2014 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://adra.cz/pomoc-v-cr>>.

4.3 Charita České republiky

Posláním Charity je služba milosrdné lásky církve lidem v ohrožení nebo nouzi bez ohledu na jejich věk, pohlaví, politické smýšlení, rodinné uspořádání, zdravotní stav, sexuální orientaci, sociální a ekonomickou situaci a postavení, jejich příslušnost k etnické nebo národnostní menšině, víře, náboženství a kultuře. Charita České republiky nabízí pomoc lidem v nouzi u nás i v zahraničí, provozuje širokou síť sociálních a zdravotních služeb, funguje jako sdružení více než 300 Charit. Charita je nestátní neziskovou organizací a součástí římskokatolické církve, ve své práci vychází z křesťanských principů, každoročně organizuje Tříkrálovou sbírku a pořádá řadu dalších kampaní. Díky členství v sítích Caritas Internationalis a Caritas Europa má partnery po celém světě a navazuje na svou činnost za první republiky.³³

Všichni charitní pracovníci i dobrovolníci se řídí etickým kodexem a mají vzdělání či školení odpovídající zákonným požadavkům a náročnosti jejich pozice. Průběžné vzdělávání zaměstnanců a vzájemná výměna zkušeností je samozřejmostí, nedílnou součástí charitní práce je také duchovní rozvoj pracovníků, dobrovolníků i klientů. Přes tisíc služeb provozovaných subjekty Charity ČR pomáhá potřebným všeho věku. Důraz je kladen na pomoc v přirozeném prostředí, například skrze domácí péči nebo provozování poraden a klubů v problémových lokalitách. Nechybí ale ani pobytová zařízení pro ty, kdo již potřebují stálou výpomoc nebo nemají vlastní domov.

V České republice žije více než půl milionu cizinců. Často se i oni ocitají v těžké ekonomické či sociální situaci umocněné tím, že mnohdy neumí česky a neorientují se ve zdejších zákonech. Charita ČR jim proto nabízí poradny v šesti městech, infolinku v mongolštině a vietnamštině, doučování jazyka a další formy pomoci. Zaměřuje se také na pomoc obětem obchodu s lidmi.³⁴

Charita ČR získala cenné zkušenosti při záplavách na Moravě (1997), které pak zúročila při stoleté vodě (2002) i při dalších lokálních povodních. Charity jsou součástí integrovaného záchranného systému, provozují humanitární sklady a dokážou poskytnout i psychosociální pomoc a odborné rady. Pomáhají i postiženým menšími katastrofami, jako jsou požáry. Na internetových stránkách charity nebo přímo na kontaktních místech se můžou lidé dočíst, jakým způsobem mohou pomoci. Zapojit se

³³Charita České republiky - O charitě [online]. 2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/o-charite/>> .

³⁴Charita České republiky – Jak pomáháme [online]. 2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/jak-pomahame/>> .

mohou finančním darem, který patří k nejčastějším formám zapojení se do aktivit Charity ČR, která by nedokázala poskytovat širokou škálu služeb či působit v mnoha zemích světa bez dostatku financí. Dalšími způsoby, jak se zapojit, je uzavření smluvního partnerství, poskytnutí věcného daru, nákup dárkových poukázek, dobrovolnictví.³⁵

V České republice lze přispět například na humanitární pomoc při přírodních katastrofách a živelných pohromách v ČR, na pomoc lidem umístěným v domovech pokojného stáří, lidem se zdravotním postižením, matkám s dětmi v tísní, sociálně slabým rodinám, nevléčitelně nemocným a též drogově závislým a vězňům.³⁶ Charita také podporuje různé projekty v zahraničí, zejména na podporu vzdělávání dětí, mládeže i dospělých, zdravotní a sociální péče o osoby starší, nemocné či jinak zranitelné a také na zajištění živobytí místních obyvatel. Pokud chcete nějakou takovou zemi podpořit, stačí si vybrat v seznamu ze 14 zemí a odeslat například finanční pomoc.³⁷

Charita také podporuje nebo připravuje různé kampaně, které slouží nejen pro osvětu, ale také pomoc nebo vzpomínkovou akci. Ráda bych se zmínila o Celostátní kampani Den Charity, která není spojena s žádnou sbírkou, ale představuje veřejnosti charitní služby v konkrétních regionech a zařízeních. Další a asi tou nejznámější kampaní je Tříkrálová sbírka, probíhá přibližně dva první lednové týdny. Do ulic obcí a měst vychází více než 14 tisíc kolednických skupinek.³⁸

---

³⁵Charita České republiky – Zapojte se [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/zapojte-se/>> .

³⁶Charita České republiky – Zapojte se [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/zapojte-se/podpora-pomoci-v-cr/>> .

³⁷Charita České republiky – Zapoj se [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/zapojte-se/podpora-pomoci-v-zahranici>> .

³⁸Charita České republiky – Kampaně [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/kampane>> .

4.4 Člověk v tísni

Člověk v tísni je společnost, která vznikla jako nevládní humanitární organizace pomáhající v krizových oblastech a podporující dodržování lidských práv ve světě. Tato organizace vznikla v roce 1992. V této době nesla nadace název „Nadace Lidových novin“. V roce 1994 se změnil původní název na „Nadace Člověk v tísni při České televizi“. Od prvopočátku její existence jsou definovány hlavní cíle, jimiž jsou:

- Efektivně pomáhat lidem v krizových a postkrizových oblastech světa
- Podporovat diskusi o roli, kterou hraje Česká republika a její občané ve světě
- Spolupodílet se na vytvoření tolerantní a otevřené společnosti, ve které jsou kulturní, etnické, rasové a jiné odlišnosti zdrojem obohacení a nikoliv konfliktů
- Mobilizovat veřejnou podporu pro aktivní, prodemokraticky zaměřenou zahraniční politiku České republiky³⁹

Společnost je součástí občanské společnosti. Její činnost vychází z osobní iniciativy a aktivity stovek zaměstnanců a dobrovolníků jak v České republice, tak v desítkách zemí, kde pracují, a z důvěry a podpory, kterou pro svoji práci získává od jednotlivců, firem, vlád i mezinárodních institucí. Oblasti a priority činnosti si určují sami, podle naléhavosti situace a podle našich reálných možností něco změnit. Nemůžou pracovat ovšem všude, za podstatný považují skutečný dopad.

V krizových oblastech po celém světě poskytují humanitární pomoc na základě reálných potřeb v duchu Kodexu Mezinárodního Červeného kříže. Pomáhají lidem vyrovnat se s tím, co je potkalo, a podporují je v období obnovy, aby se dokázali opět postavit na vlastní nohy.⁴⁰

Člověk v tísni v České republice

V České republice se zaměřuje zejména na pomoc lidem v dlouhodobé nouzi, vzdělávací a osvětové činnosti, v Praze a desítkách českých měst organizují každoročně festival Jeden svět a pomáhají v případech větších humanitárních katastrof, jako jsou povodně. Vzdělávací program Jeden svět na školách nabízí školám dokumentární filmy

---

³⁹SMETANA, M., Humanitární pomoc při zvládnání rozsáhlých mimořádných událostí. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. 96 s. ISBN 978-80-7385-138-5

⁴⁰ Člověk v tísni - O nás [online]. [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<https://www.clovekvtisni.cz/cs/o-nas>>.

a doprovodné metodické pomůcky k výuce aktuálních témat současného světa a novodobé historie. Spolupracuje s více než polovinou základních a středních škol v ČR. Přispívají k lepšímu soužití migrantů a většinové společnosti skrze poskytování objektivních a různorodých informací o migraci a migrantech v Česku. Spolupracují jak s novináři na zkvalitnění zpravodajství o migraci, tak s migranty samotnými, aby byly jejich vlastní hlasy (nejen) v médiích více slyšet.

Člověk v tísní pracuje na poli humanitární a rozvojové spolupráce nejen v zahraničí, ale také v České republice. Mezi humanitární programy realizované v ČR patří projekty pomoci a obnovy po povodních v roce 1997, 2002, 2006, 2009, 2010 a 2013, kdy Člověk v tísní pomohl tisícům jednotlivců a desítkám institucí. V současnosti pořádají sérii protipovodňových přednášek. Jejich cílem je zvýšit v obcích, které se nacházejí v záplavových územích, povědomí o rizicích povodní a jejich zvládnání. Do poloviny roku 2016 proběhla série besed, kterých se kromě občanů zúčastnili také zástupci místních samospráv, hasiči a pracovníci neziskové organizace Člověk v tísní, kteří se podíleli na odstraňování následků minulých povodní.

Při povodních v roce 2010 pomáhala humanitární organizace Člověk v tísní, ve 115 obcích a 1049 domácnostem byl poskytnut finanční příspěvek v rozmezí 5 až 200 tisíc korun. Obětem povodní dárce přispěli více než 50 milionů korun a v obcích pomáhalo 170 dobrovolníků Člověka v tísní.⁴¹

---

⁴¹ Člověk v tísní - Česká republika [online]. [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW:<<https://www.clovekvtisni.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/zeme/ceska-republika>> .

4.5 Lékaři bez hranic

V bakalářské práci jsou uvedeny humanitární organizace působící v České republice, které poskytují pomoc v oblastech republiky. Další organizace fungují i mimo hranice republiky (rozvojová spolupráce), a proto byly vybrány dvě organizace (Lékaři bez hranic a UNICEF), které patří mezi nejznámější organizace působící v zahraničí, ale i na území České republiky

Lékaři bez hranic (Médecins Sans Frontières) jsou mezinárodní humanitární organizace, která poskytuje odbornou zdravotnickou pomoc lidem v ohrožení a v případě krizí. Organizace byla založena v roce 1971 skupinou francouzských lékařů a novinářů, kteří měli přímou zkušenost s hladomorem v Biafré. Poskytuje zdravotnickou pomoc v téměř 70 zemích světa s více než 2 500 mezinárodních a 29 000 místních spolupracovníků. Při vzniku organizaci tvořilo 300 dobrovolníků – lékaři, zdravotní sestry a další personál včetně 13 zakládajících lékařů a novinářů. Za vznikem organizace stálo přesvědčení, že na lékařskou péči má právo každý člověk bez ohledu na pohlaví, rasu, náboženství, názorové přesvědčení nebo politickou příslušnost a že potřeby lidí mají větší význam než státní hranice.

První mise zavedla novou organizaci do nikaragujského hlavního města Managua. V roce 1972 jej z velké části zničilo zemětřesení, při němž zahynulo mezi 10 a 30 tisíci lidí. Během těchto prvních misí se naplno projeví slabiny Lékařů bez hranic coby nové a nezkušené humanitární organizace. Vedení Lékařů bez hranic se ujalo „realistické“ křídlo v čele s Claudem Malhuretem a Ronym Braumanem. To v dalších letech vtisklo Lékařům bez hranic podobu profesionální organizace, která přetrvala dodnes. Od roku 1980 otevřeli Lékaři bez hranic své pobočky v 28 zemích a v současnosti zaměstnávají přes 30 tisíc lidí po celém světě. Od založení ošetřili přes 100 milionů pacientů. Jen v roce 2011 provedli na 8,3 milionu ambulantních vyšetření. Od svého založení se Lékaři bez hranic výrazně odlišují od běžných nevládních organizací. Přísně dbají na nezávislost na vládách i dalších institucích. Jejich neustálá kritika humanitárních podmínek na celém světě je trvalým trnem v oku vládám nejrůznějších zemí.⁴²

---

⁴²Lékaři bez hranic-Založení lékařů bez hranic [online]. [cit. 29. prosince. 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/kontaktujte-nas>> .

Lékaři bez hranic existují proto, aby poskytovali lékařskou pomoc těm, kteří ji potřebují nejvíce – v ozbrojených konfliktech, během epidemií, hladomorů či po přírodních katastrofách. Všechny tyto situace vyžadují rychlou reakci se specializovanou lékařskou a logistickou pomocí. Kromě toho ale také mají dlouhodobé projekty, reagují na různé zdravotnické krize a přináší pomoc tam, kde je nejvíce potřeba. V současnosti působí v téměř 70 zemích světa.⁴³

O Lékařích bez hranic se často píše v titulcích novin po celém světě, když dojde ke krizové situaci či ke katastrofě, například k zemětřesení, tsunami či válce. Ve skutečnosti se ale humanitární pomoci věnuje tato organizace neustále, ať už se jedná o reakce na akutní katastrofy nebo o dlouhodobé lékařské programy trvající několik desetiletí. Každý rok se jejich týmy starají o miliony pacientů a vůbec nezáleží na tom, zda se o tom hovoří ve zprávách či ne. Na krize a katastrofy dokážou zareagovat velmi rychle. Když v roce 2010 zasáhlo ničivé zemětřesení Haiti, pomáhaly jejich týmy na místě již během několika minut. Lékaři bez hranic vyvinuli systém dopředu připravených sad vybavení pro krizové situace včetně mobilních operačních sálů, porodnických sad či nafukovacích mobilních nemocnic. Tyto sady dnes po celém světě slouží jako model i pro jiné krizové humanitární organizace. Lékaře bez hranic si velká část veřejnosti spojuje především s akutní lékařskou péčí. Naši zakladatelé byli ovšem nejen lékaři, ale také novináři. Naši organizaci vytvořili proto, aby pomáhala pacientům, ale také aby informovala svět o jejich osudu. Věřili, že když odhalí nejrůznější nepravosti a špatné zacházení, přispějí tak k jejich konci. Za vznikem Lékařů bez hranic tak stála touha jednat i informovat, léčit i svědčit. To vše platí dodnes. Znamená to, že budeme i do budoucna hovořit o osudech ohrožených populací, a to jak soukromě, tak i veřejně.

V některých situacích zakládají tzv. mobilní projekty. Jde o týmy pracovníků, kteří se neustále přesouvají, aby se naše péče dostala k maximálnímu počtu potřebných. Může jít o pracovníky stálé kliniky, kteří pravidelně na den či dva vyjíždějí do odlehlých lokalit, nebo o ryze mobilní týmy bez pevné základny.⁴⁴

---

⁴³Lékaři bez hranic – Kde pracujeme [online]. [cit. 9. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/kde-pracujeme>> .

⁴⁴Lékaři bez hranic – Typy projektů [online]. [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/typy-projektu>> .

4.6 UNICEF

UNICEF (Dětský fond OSN) pracuje ve více než 190 zemích světa, kde dětem pomáhá přežít a podporuje jejich rozvoj od narození až do dospělosti. UNICEF dětem zajišťuje zdravotní péči, výživu, pitnou vodu a hygienu, základní vzdělání pro všechny chlapce i dívky a ochranu před násilím, zneužíváním a riziky nemoci AIDS. Práce UNICEF je financována výhradně z dobrovolných příspěvků, přičemž na programy pomoci jde více než 90 procent ze získaných prostředků.

Založen byl v roce 1946, původně jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci (**United Nations International Children's Emergency Fund**) pro pomoc dětem postiženým 2. světovou válkou. Od roku 1953 se UNICEF, již pod názvem **United Nations Children's Fund**, stal trvalou součástí Organizace spojených národů specializovanou na programovou pomoc strádajícím dětem celého světa a na krizovou pomoc v situacích katastrof. Původní zkratka UNICEF zůstala zachována. UNICEF aktivně pracuje ve více než 150 zemích a oblastech světa, kde ve spolupráci s národními vládami příslušných zemí a s místními organizacemi rozvíjí a podporuje dlouhodobé programy pomoci. Od počátku svého vzniku poskytuje také okamžitou pomoc v nouzi dětem a ženám v zemích a oblastech postižených válečným konfliktem nebo přírodní katastrofou.

Válečné konflikty a přírodní katastrofy všude ve světě s sebou nesou ohrožení základních práv dětí na zdraví, vzdělání a přežití vůbec. Pomoc, kterou UNICEF v takových neodkladných situacích ohroženým dětem poskytuje (zpravidla v průběhu krizové situace i po jejím skončení), zahrnuje jednak podporu materiální (dodávky potravin, vody, léků, budování přístřeší a hygienických zařízení, zdravotní péči, pomoc při zajištění vzdělávání dětí, atd.) a jednak významnou pomoc v oblasti odborného poradenství a konkrétní psychologické a sociální práce s dětmi traumatizovanými obtížnou životní situací.⁴⁵

V roce 2013 zasáhl tajfun Haiyan Filipíny a způsobil obrovské škody. Tajfun změnil život 5,9 milionu dětem a 1,7 milionu z nich nemělo ani střechu nad hlavou. UNICEF pro ně dovezl pomoc v hodnotě 4 milionů dolarů (očkovací vakcíny, chladič boxy, generátory elektrické energie), přes 800 dětí se nacházelo v rukách lékařů kvůli

---

⁴⁵ UNICEF – O nás [online]. 2014-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.unicef.cz/o-nas>> .

podvýživě a další dodávky humanitární pomoci obsahovaly hygienické soupravy, matrace na spaní, potraviny.

UNICEF se skrze program Back to Philippines podílela na obnově zničených oblastí – postavila zde dětská centra, školy, zajišťují dodávky pitné vody, potravin či lékařské pomoci pro děti z rodin, které přišly o všechno. Až 15 tun humanitární pomoci ze skladů UNICEF přivezla do zničené oblasti tajfunem na Filipínách dopravní letadla letecké společnosti AirAsia. Díky zapojení těchto letadel do humanitárních misí tak dostalo více než 18 000 lidí balíčků hygienických potřeb (mýdla, zubní pasty, dezinfekční ubrousky, kartáčky na zuby) pro dodržení prevence před infekcemi a chorobami. Spolupráce UNICEF se soukromými společnostmi je skutečně důležitá zejména ve chvílích, jako jsou tyto, kdy musíme spojit své síly, abychom pomohli dětem v místě katastrofy. Během několika týdnů UNICEF zřídil 193 provizorních tříd, ve kterých se vzdělávalo 20 000 školáků a dalších 50 000 dětí dostalo sadu učebnic pro domácí výuku.⁴⁶

---

⁴⁶ UNICEF - Filipíny měsíc poté: Pomoc je stále potřeba[online]. 2004-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW:<<http://www.unicef.cz/aktualne/62911-filipiny-mesic-pote--pomoc-je-stale-potreba>>.

5 Dobrovolnictví

I když se definování dobrovolnictví zdá být jednoduché a intuitivní, mezi akademiky nepanuje shoda na jednotné definici dobrovolnictví. Dekker a Halman (2003) však uvádí, že v různých definicích můžeme nalézt minimálně tři společné prvky, a sice že dobrovolnictví je:

- Nepovinné
- Bez nároků na odměnu
- Ve prospěch

Dobrovolnictví a účast nestátních neziskových organizací se již stalo nedílnou součástí zvládání mimořádných událostí v ČR. Od prvopočátku svého vzniku prošlo obrovským vývojem. Mezi faktory, které tento vývoj ovlivňují nebo ovlivní, bude zřejmě patřit míra profesionality, se kterou budou nestátní neziskové organizace i dobrovolníci přistupovat ke zvládání mimořádných událostí, ochota dárců, ale i veřejné správy přispívat a ochota dobrovolníků účastnit se zvládání mimořádných událostí

Méně častým, ale stálým frekventovaným prvkem je podle nich organizovanost. Na hodnotu dobrovolnictví lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Dobrovolnictví jako činnost má pozitivní dopady na dobrovolníky (dobrý pocit, nové zkušenosti a dovednosti), na zasažené subjekty (pocit, že v tom nejsou sami, pomocná ruka navíc). Dobrovolnictví je součástí zvládání katastrof od nepaměti a velmi pravděpodobně tomu tak bude i v budoucnu. Česká republika je příkladem země, ve které by zaplacení pracovní síly na činnost vykonávané dobrovolníky v oblasti zvládání mimořádných událostí stálo obrovské finanční prostředky.

Je třeba pamatovat na to, že dobrovolníci působí v rámci platné legislativy, v případě mimořádných událostí zejména zákona číslo 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.⁴⁷

---

⁴⁷ DOSTÁL. J., SOUKUPOVÁ. J., Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 139 s. ISBN 978-80-210-6713-4

5.1 Dobrovolnictví v České republice

Spolková činnost se rozkošatěla v českých zemích zejména v 19. století, kdy vznikla řada vlasteneckých spolků na podporu vědy, kultury a vzdělání. Po vzniku Československa se dobročinnost rozvinula. Dobrovolné organizace zahrnovaly škálu organizačních forem: soukromé, obecní, náboženské, národnostní až po spolky s charakterem polooficiálním, které byly pověřeny poměrně širokými kompetencemi. Česká republika prošla po roce 1989 obdobím hledání vlastní identity.

Základním tématem se stala myšlenka občanské společnosti, založena na spolupráci a vzájemné solidaritě plnoprávných a svobodných občanů, jejichž hlavním propagátorem byl Václav Havel. Lidé začali hledat kromě svého profesionálního uplatnění jiné způsoby seberealizace, ve kterých by mohli využít svých dovedností a znalostí. Vzniklo tisíce neziskových organizací, které neměly žádný majetek ani šanci ho získat a stavěly svoji činnost na lidském nadšení a pomoci dobrovolníků. Patří sem organizace s charitativním a sociálním a zdravotním zaměřením, jež se snaží pomáhat svým členům, kteří jsou nějakým způsobem ve společnosti znevýhodněni, ať již jsou to senioři, příslušníci národnostních nebo jiných menšin, tělesně či mentálně postižení nebo jsou postižení mimořádnou událostí.

Dobrovolnictví dosud není zakotveno v žádném právním dokumentu České republiky, z čehož vyplývá i obtížnost přehledného a pro všechny – a zejména pro stát – přijatelného a srozumitelného vymezení definice dobrovolnictví, charakteristik a typů dobrovolné činnosti a dalších práv či odpovědnosti dobrovolníků. Dobročinnost je považována za jednu z občanských ctností, která v naší západní kultuře má – bez ohledu na to, zda jsme věřící či ne – své kořeny v křesťanské a ještě hlouběji v židovské morálce.

Dobrovolnictví, na němž staví neziskové organizace a které organizují také dobrovolnická centra, označujeme jako **veřejně prospěšné dobrovolnictví**. Role dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce dobrovolné pomoci na ni mohl v dohodnutém rámci spolehnout. Proto partnerem dobrovolníka je společnost, která mu nabídne příležitost k dobrovolné činnosti.⁴⁸

---

⁴⁸ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích. 2. vyd. Praha: Hestia, 2006. 152 s. ISBN 80-7367-178-6

V České republice působí neziskové organizace – dobrovolnická centra, která se specializují na management dobrovolnictví. Jsou to obvykle nestátní neziskové organizace poskytující informace a podporu dobrovolnictví ve svém regionu a podporující spolupráci s dalšími neziskovými organizacemi s cílem zapojení co největšího počtu obyvatel do řešení problémů komunity. Při zvažování, jak začít organizovat dobrovolnictví, stojí na jedné straně míra spontaneity a tvořivosti dobrovolníků, na straně druhé stojí míra pravidel, kterým se dobrovolník musí podřídit, aby jeho činnost organizaci prospívala a nenarušovala její chod. Doporučujeme hledat rovnováhu mezi oběma přístupy.⁴⁹

5.1.1 Dobrovolník

Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, energii, vědomosti, dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti. Aby se dobrovolníci stali skutečným zdrojem trvalé pomoci a nedílnou součástí organizace, potřebují podobný styl řízení jako profesionálové. Výběr dobrovolníků před vlastní přípravou je vhodný v případě složitějších činností, kdy dobrovolníkům potřebujete předat znalosti či dovednosti jako záruku jejich bezproblémového působení.⁵⁰

V případě mimořádných událostí je práce dobrovolníků velice důležitá, v České republice zejména při povodních. Příkladem by mohli být dobrovolníci humanitární organizace ADRA. Spolu se složkami integrovaného záchranného systému přispívají v postižených oblastech významnou měrou k odstranění škod, ke zmírnění jejich následků fyzickou pomocí či psychosociální podporou zasažených občanů. V roce 2010 takto pomáhalo s organizací ADRA více než dva a půl tisíce dobrovolníků.⁵¹ Pro dobrovolníky je připraveno jednoduché zázemí k přespaní a základní strava. V každé lokalitě, kde ADRA působí, má svého koordinátora, který dobrovolníky zaškolí, rozmístí na práci a po jejím ukončení se ujistí, jaké jsou další potřeby.

Dobrovolníci organizace ADRA při povodních převážně:

- Provádějí uklízeč práce
- Pomáhají při distribuci humanitární pomoci

⁴⁹ Dobrovolnik.cz – Dobrovolnictví v české společnosti [online]. 2016 [cit. 28. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi/>> .

⁵⁰ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích. 2. vyd. Praha: Hestia, 2006. 152 s. ISBN 80-7367-178-6

⁵¹ ADRA - Dobrovolnictví [online]. 2014 [cit. 28. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.adra.cz/dobrovolnictvi>> .

- Pomáhají s monitoringem potřeb
- Pomáhají s psychickou podporou zasažených
- Působí jako koordinátoři dobrovolníků

Základní prioritou je pomoc s odklizením následků v zaplavených domácnostech. V mnoha případech zůstávají dobrovolníci na místech delší čas. Jedná se především o případy, kdy je potřeba pomoci například s oklepáním omítek v domácnostech, kde bydlí starší lidé.

Příkladem další humanitární organizace je Charita České republiky, která pomáhá stejně jako humanitární organizace ADRA. V případě mimořádné události, například povodní, Charita využívá svoji stávající personální strukturu. Tam, kde fungují dobrovolnická centra nebo mají s dobrovolníky zkušenosti, pracují s nimi a jsou součástí charitních týmů, jsou tito dobrovolníci nasazováni při odstraňování následků povodní. Charita preferuje své dlouhodobé dobrovolníky, které zná, se kterými pracuje, které školí a za které se může zaručit. Tito dobrovolníci se pak stávají spíše spolupracovníky Charity, byť nejsou platově ohodnoceni.⁵²

Dobrovolnická pomoc při mimořádné události je velice důležitá a při mimořádných událostech nezbytná. Zejména na počátku – v prvních dnech po katastrofě – je potřeba a poptávka po dobrovolnících je velmi vysoká nejen kvůli manuální pomoci s odstraněním následků, ale také kvůli potřebě zasažených nebýt v „té“ situaci sám.⁵³

---

⁵²DOSTÁL, J., SOUKUPOVÁ, J., Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 139 s. ISBN 978-80-210-6713-4

⁵³ Dobrovolník.cz – Dobrovolnictví při mimořádné události [online]. 2016 [cit. 28. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-v-krizovych-situacich/>> .

6 Praktická část

V praktické části bakalářské práce byla aplikována metoda dotazníkového šetření, které probíhalo na území České republiky v roce 2016. Pomůckou pro dotazníkové šetření byl anonymní dotazník vlastní konstrukce. Byla oslovena široká veřejnost. Cílem dotazníkového šetření je zjistit povědomí obyvatel České republiky o humanitárních organizacích, dobrovolné činnosti, a zda se obyvatelé podílejí nebo podíleli na poskytování dobrovolnické pomoci. Získané informace z dotazníku budou vyhodnoceny programem Microsoft Excel 2007. Vyhodnocená data budou uvedena v grafech u každé z otázek.

Cíle průzkumu a hypotetická tvrzení

Práce je zaměřena na Humanitární organizace v rámci mimořádných událostí.

Cíl 1: Zjistit, zda obyvatelstvo zná činnost humanitárních organizací.

Cíl 2: Zjistit, zda se obyvatelstvo zapojuje do dobrovolnické činnosti.

Na základě jednotlivých cílů jsme zformulovali hypotetická tvrzení:

Hypotetické tvrzení číslo 1: Předpokládáme, že více než 75 % obyvatelstva zná činnost humanitárních organizací.

Hypotetické tvrzení číslo 2: Předpokládáme, že více než 60 % obyvatelstva se zapojuje do dobrovolnické činnosti.

6.1 Dotazníky

Dotazník byl anonymní a jeho forma byla vlastní konstrukce. Obsahoval celkem 13 otázek, z toho 11 uzavřených otázek, na které lze odpovědět a, b, c, d, e a dvě otevřené otázky, ve kterých mohli obyvatelé České republiky napsat svůj názor. Z celkového počtu 140 distribuovaných dotazníků se nám ke zpracování vrátilo 100 vyplněných dotazníků. Dotazník byl uveřejněn v roce 2016 a vyhodnocen v tomtéž roce.

Úvod dotazníku tvořil stručný text s informacemi o dotazníku a dále žádost o vyplnění dotazníku. V dotazníku jsou uvedeny identifikační otázky, které se týkají pohlaví respondenta, věku a vzdělání. Ostatní otázky jsou zaměřeny na humanitární organizace, humanitární pomoc a dobrovolnickou či dobročinnou pomoc. Dotazníky jsme analyzovali pomocí statistických metod. V jednotlivých tabulkách je uvedena absolutní četnost a relativní četnost v procentech. Pro lepší přehlednost jsme zvolili grafické znázornění výsledků pomocí koláčových grafů a sloupcových grafů.

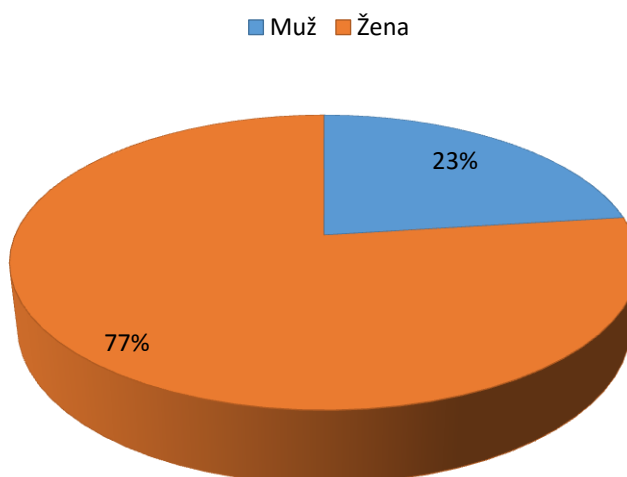
Veškeré náklady, které jsou spojeny s tvorbou dotazníků, byly hrazeny z vlastních zdrojů a průzkum byl realizován v měsících únor a březen roku 2016.

Otázka číslo 1 - Jste muž/žena?

Tabulka 1 - Pohlaví respondentů

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Muž	23	23%
Žena	77	77%
Celkem	100	100%

Graf 1 - Pohlaví respondentů

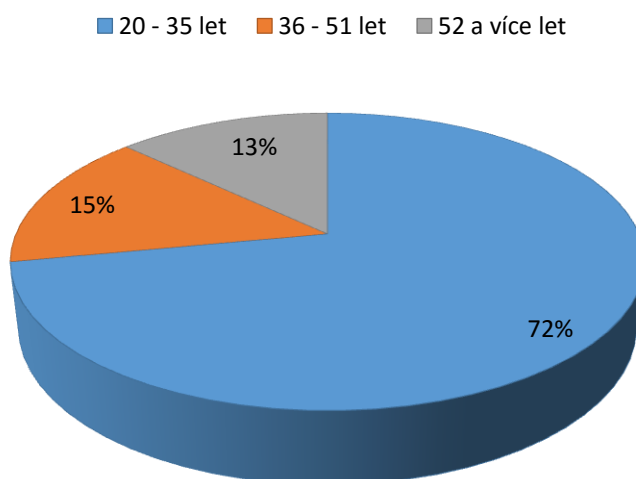
Z tabulky 1 a grafu 1 vyplývá, že 23 % (23) respondentů (dále jen R) tvořili muži a 77 % (77) R byly ženy.

Otázka číslo 2 - Jaký je Váš věk?

Tabulka 2 - Věk respondentů

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
20 – 25 let	72	72%
36 – 51 let	15	15%
52 a více let	13	13%
Celkem	100	100%

Graf 2 - Věk respondentů

Z tabulky 2 a grafu 2 vyplývá, že 72 % (72) R bylo ve věku 20 – 35 let, 15 % (15) R bylo ve věku 36 – 51 let a 13 % (13) R bylo ve věku 52 a více let.

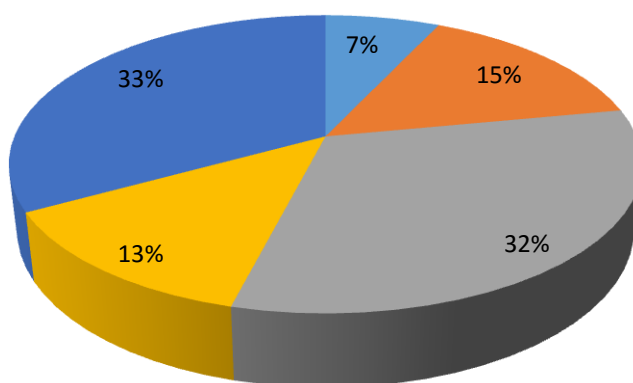
Otázka číslo 3 - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka 3 - Vzdělání respondentů

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Základní	7	7%
Střední bez maturity	15	15%
Střední s maturitou	32	32%
Vyšší odborné	13	13%
Vysokoškolské	33	33%
Celkem	100	100%

Graf 3 - Vzdělání respondentů

■ Základní   ■ Střední s maturitou   ■ Střední bez maturity
■ Vyšší odborné   ■ Vysokoškolské

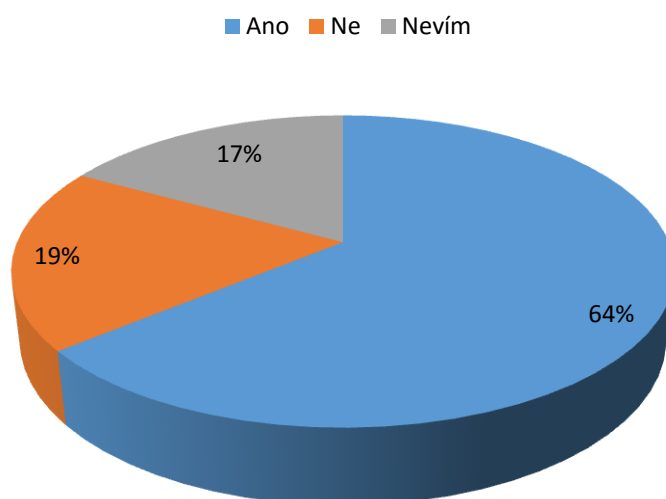
Z tabulky 3 a grafu 3 vyplývá, že 33 % (33) R má vysokoškolské vzdělání, 32% (33) R má středoškolské vzdělání s maturitou, 15 % (15) R má středoškolské vzdělání bez maturity, 13 % (13) R má vyšší odborné vzdělání a 7 % (7) R má pouze základní vzdělání.

Otázka číslo 4 - Jsou humanitární organizace neziskovými organizacemi?

Tabulka 4 - Neziskové organizace

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	64	64%
Ne	19	19%
Nevím	17	17%
Celkem	100	100%

Graf 4 - Neziskové organizace

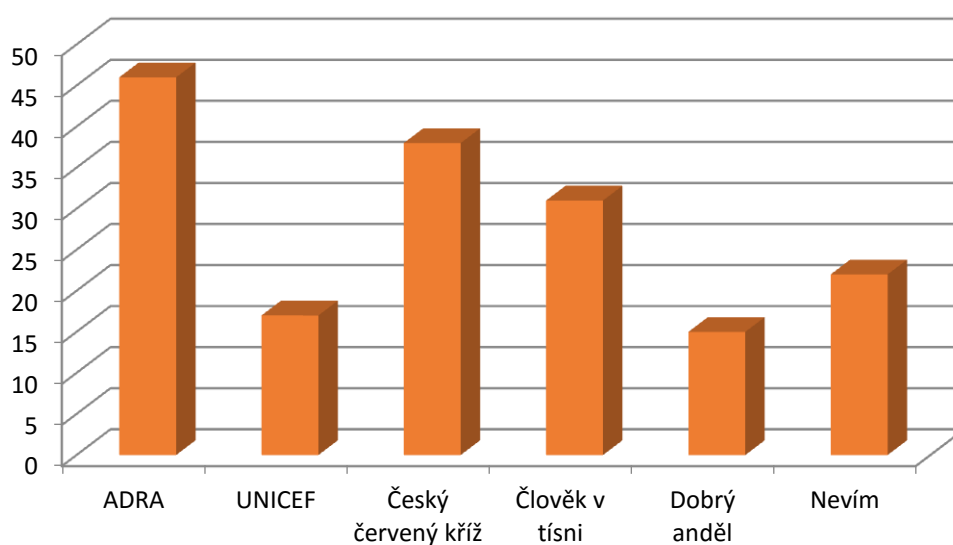
Z tabulky 4 a grafu 4 vyplývá, že 64 % (64) R odpovědělo, že jsou humanitární organizace neziskovými organizacemi, 19 % (19) R odpovědělo, že humanitární organizace nejsou neziskovými organizacemi a 17 % (17) R nedokázalo na otázku odpovědět.

Otázka číslo 5 - Vymenujte alespoň 3 humanitární organizace

Tabulka 5 - Humanitární organizace

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
ADRA	46	27,22%
UNICEF	17	10,06%
Český červený kříž	38	22,49%
Člověk v tísni	31	18,34%
Dobrý anděl	15	8,87%
Nevím	22	13,02%
Celkem	169	100%

Graf 5 - Humanitární organizace

Z tabulky 5 a grafu 5 vyplývá, že 27,22 % (46) R uvedlo humanitární organizaci ADRA, 10,06 % (17) R uvedlo humanitární organizaci UNICEF, 22,49 % (38) R uvedlo humanitární organizaci Český červený kříž, 18,34 % (31) R uvedlo humanitární organizaci Člověk v tísni, 8,87 % (15) R uvedlo humanitární organizaci Dobrý anděl a 13,02 % (22) R uvedlo, že neví.

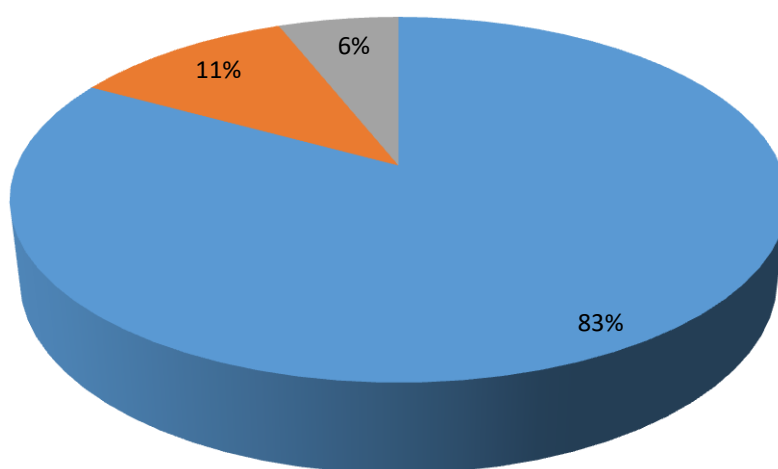
Otázka číslo 6 - Čím se zabývají humanitární organizace?

Tabulka 6 - Náplň práce

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Přírodními katastrofami	83	83%
Válkami a lokálními konflikty	11	11%
Zdravotním ohrožení obyvatelstva	6	6%
Celkem	100	100%

Graf 6 - Náplň práce

■ Přírodní katastrofy ■ Války ■ Zdravotní ohrožení

Z tabulky 6 a grafu 6 vyplývá, že 83 % (83) R odpovědělo, že se humanitární organizace zabývají přírodními katastrofami, 11 % (11) R odpovědělo, že se humanitární organizace zabývají válkami a lokálními konflikty a 6 % (6) R odpovědělo, že se humanitární organizace zabývají zdravotním ohrožením obyvatelstva.

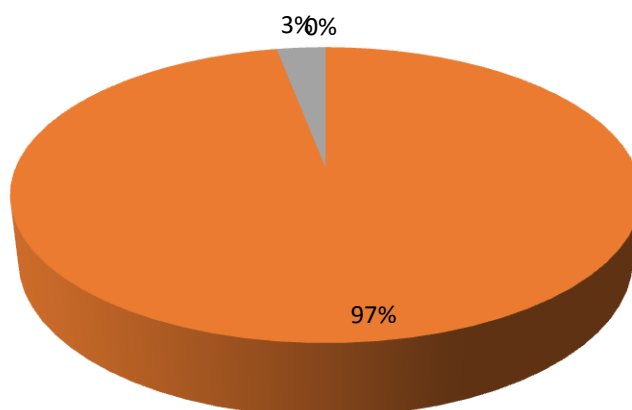
Otázka číslo 7 - Kdo je podle Vás dobrovolník?

Tabulka 7 - Dobrovolník

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Za vykonanou práci čeká odměnu	0	0%
Za vykonanou práci nečeká odměnu	97	97%
Pouze zdravotnický záchranář	3	3%
Celkem	100	100%

Graf 7 - Dobrovolník

■ Za práci čeká odměnu ■ Za práci nečeká odměnu ■ Pouze zdravotnický záchranář

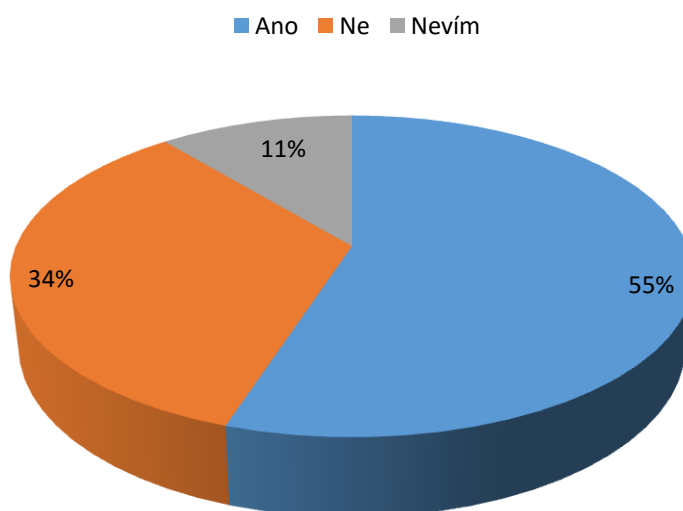
Z tabulky 7 a grafu 7 vyplývá, že 97 % (97) R odpovědělo, že dobrovolník za svou práci nečeká odměnu, 3 % (3) R uvedla, že se jedná pouze o zdravotnického záchranáře a třetí možnost nikdo z R ne zvolil.

Otázka číslo 8 - Myslíte si, že je humanitární pomoc organizovaná?

Tabulka 8 - Organizace humanitární pomoci

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	55	55%
Ne	34	34%
Nevím	11	11%
Celkem	100	100%

Graf 8 - Organizace humanitární pomoci

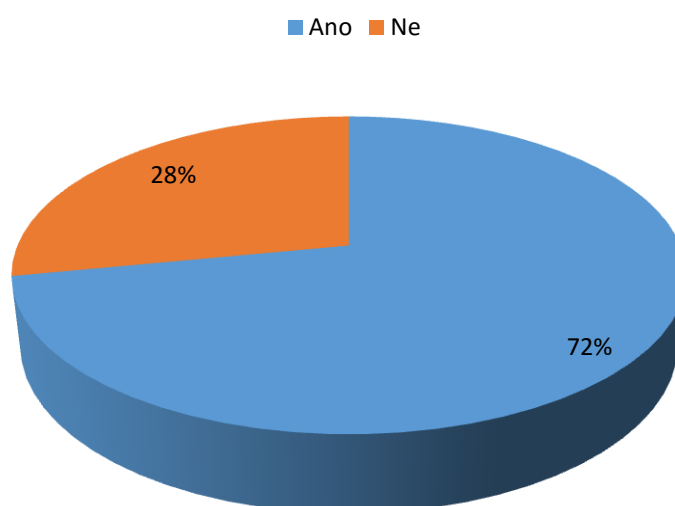
Z tabulky 8 a grafu 8 vyplývá, že 55 % (55) R odpovědělo, že je humanitární pomoc organizovaná, 34 % (34) R odpovědělo, že humanitární pomoc není organizovaná a 11 % (11) R odpovědělo, že neví.

Otázka číslo 9 - Zapojujete se do dobrovolnické činnosti?

Tabulka 9 - Dobrovolnická činnost

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	61	61%
Ne	39	39%
Celkem	100	100%

Graf 9 - Dobrovolnická činnost

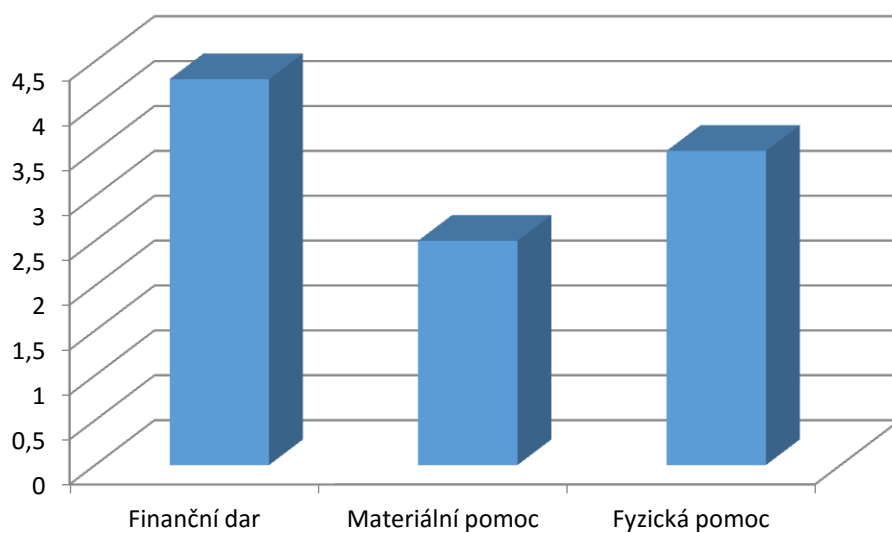
Z tabulky 9 a grafu 9 vyplývá, že 72 % (72) R uvedlo, že se zapojují do dobrovolnické činnosti a 28 % (28) R odpovědělo, že se nezapojují do dobrovolnické činnosti.

Otázka číslo 10 - Pokud jste v předešlé otázce odpověděli ANO, jakým způsobem se zapojujete?

Tabulka 10 - Způsob pomoci

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Finanční pomoc	30	58,82%
Materiální pomoc	5	9,81%
Fyzická pomoc	16	31,37%
Celkem	51	100%

Graf 10 - Způsob pomoci

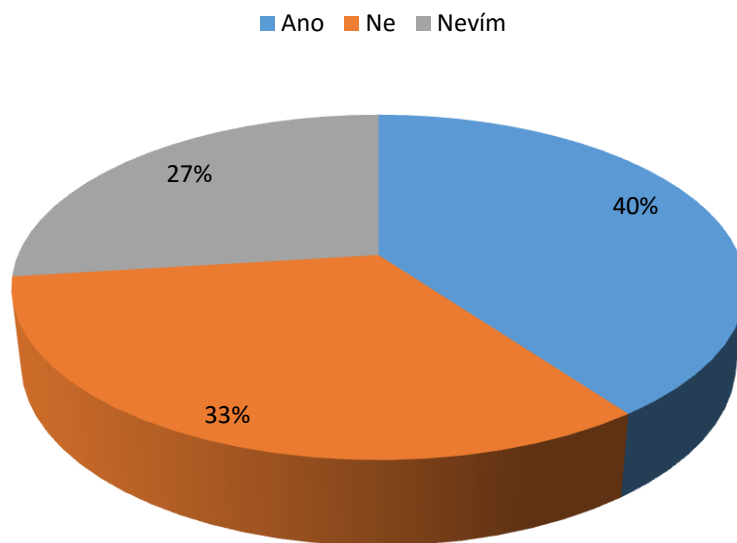
Z tabulky 10 a grafu 10 vyplývá, že 58,82 % (30) R se podílí peněžním darem, 9,81 % (5) R poskytuje materiální pomoc a 31,37 % (16) R poskytuje fyzickou pomoc.

**Otázka číslo 11 - Máte ve svém okolí někoho, kdo je dobrovolníkem
v neziskové organizaci?**

Tabulka 11 - Dobrovolník v okolí

	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	40	40%
Ne	33	33%
Nevím	27	27%
Celkem	100	100%

Graf 11 - Dobrovolník v okolí

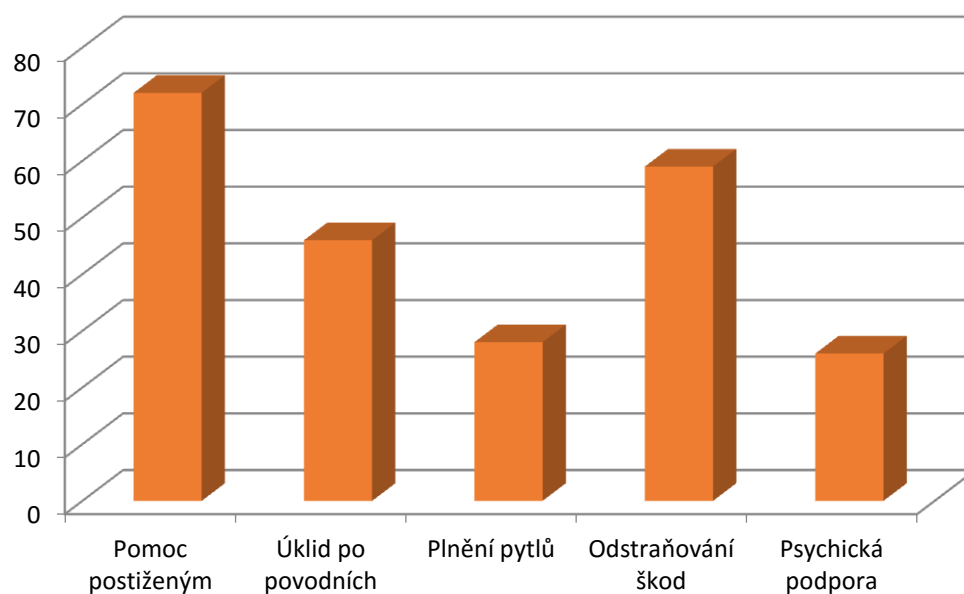
Z tabulky 11 a grafu 11 vyplývá, že 40 % (40) R odpovědělo „ano“, 33 % (33) R odpovědělo „ne“ a 27 % (27) R odpovědělo, že neví.

**Otázka číslo 12 - Co si myslíte, že je náplní dobrovolníka při pomoci
v případě mimořádné události, například záplavy?**

Tabulka 12 - Činnost dobrovolníka při mimořádné události

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Pomoc postiženým	72	31,17%
Úklid po povodni	46	19,91%
Plnění pytlů s pískem	28	12,12%
Odstraňování škod	59	25,54%
Psychická podpora	26	11,26%
Celkem	231	100%

Graf 12 - Činnost dobrovolníka při mimořádné události

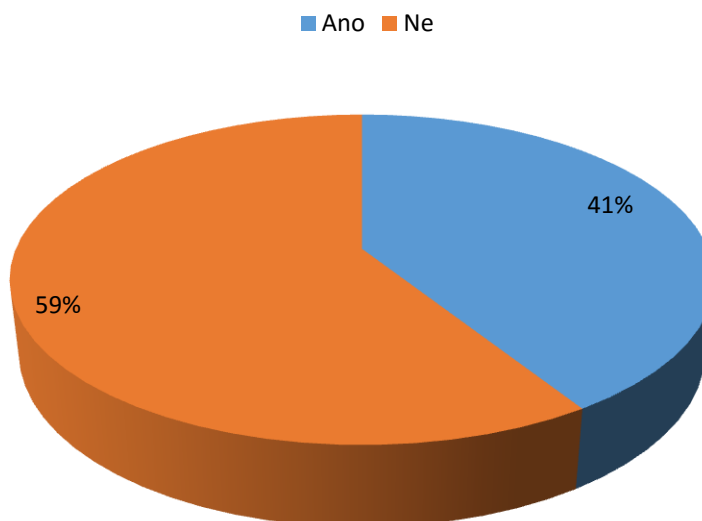
Z tabulky 12 a z grafu 12 vyplývá, že 31,17 % (72) R nejčastěji odpovídalo na otázku, že je náplní dobrovolníka pomáhat postiženým při záplavách, 25,54 % (59) R odpovědělo, že je nejčastější náplní odstraňování škod, 19,91 % (46) R odpovědělo, že náplní dobrovolníka je úklid po povodních, 12,12 % (28) R odpovědělo, že náplní dobrovolníka je plnění pytlů s pískem a 11,26 % (26) respondentů odpovědělo, že je náplní dobrovolníka poskytovat psychickou podporu, pomoc.

Otázka číslo 13 - Podporujete dobrovolníky v případě mezinárodní pomoci?

Tabulka 13 - Podpora dobrovolníků

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	41	41%
Ne	59	59%
Celkem	100	100%

Graf 13 - Podpora dobrovolníků

Z tabulky a grafu vyplývá, že 59 % (59) nepodporuje dobrovolníky v mezinárodní pomoci a 41 % (41) R odpovědělo, že dobrovolníky podporuje.

6.2 Diskuse

V naší bakalářské práci se zabýváme humanitárními organizacemi, humanitární pomocí, humanitární činností, dobrovolnickou činností v rámci mimořádných událostí. V praktické části naší bakalářské práce jsme se dotazovali široké veřejnosti na jejich pohled na již zmíněné humanitární organizace, humanitární pomoc a dobrovolnickou činnost.

Z důvodu průzkumného šetření jsme vytvořili anonymní dotazník vlastní konstrukce. K vyplnění bylo rozdáno 140 dotazníků, správně vyplněných se nám vrátilo od respondentů celkem 100 dotazníků. V naší bakalářské práci byla vytvořena dvě hypotetická tvrzení, která jsme pomocí otázek v anonymním dotazníku buďto potvrdili nebo vyvrátili.

Většina dotazovaných respondentů byly ženy, dotazníky vyplnilo 77 žen a 23 mužů, přičemž nejpočetnější skupinu představovala věková kategorie 20 – 35 let, druhou skupinu tvořila věková kategorie 36 – 51 let a poslední věkovou kategorií, která dotazník vyplnila, byla kategorie 52 let a více. Pětina respondentů uvedla v dotazníku, že je jejich nejvyšším dosaženým vzděláním vysoká škola, celkem 33 respondentů, dalším nejvyšším vzděláním byla střední škola s maturitou, celkem 32 dotázaných respondentů. Celkem 15 dotázaných respondentů dosáhlo vzdělání na střední škole bez maturity. Nejnižší počet respondentů na otázku, jaké mají dosažené vzdělání, odpovědělo základní, bylo to celkem 7 respondentů.

Více než polovina respondentů odpověděla, že jsou humanitární organizace neziskovými organizacemi, celkem 64 respondentů. Na tutéž otázku odpovědělo, že humanitární organizace nejsou neziskovými organizacemi, celkem 19 respondentů a 17 respondentů odpovědělo, že neví. Další otázka byla otevřenou otázkou, respondenti se mohli sami vyjádřit a napsat do dotazníku minimálně 3 humanitární organizace, které oni sami znají nebo se s nimi setkali.

Většina respondentů odpovídala velice podobně, a tak na prvním místě uvedlo 46 respondentů humanitární organizaci ADRA, na druhém místě uvedlo 38 respondentů Český červený kříž, na třetím místě uvedlo 31 respondentů humanitární organizaci Člověk v tísni, na čtvrté místo umístilo 15 respondentů humanitární organizaci Dobrý anděl a 22 respondentů uvedlo, že si na žádnou organizaci nevzpomene. V otázce číslo 6 jsme se respondentů dotazovali, čím se zabývají humanitární organizace.

83 respondentů odpovědělo, že se humanitární organizace zabývají přírodními katastrofami, jako jsou například záplavy, sucho, vichřice, které jsou pro Českou republiku nejpravděpodobnější, 11 dotázaných respondentů odpovědělo, že se především zabývají válkami a mimořádnými konflikty a 6 dotázaných respondentů odpovědělo, že se humanitární organizace zabývají především pomocí při zdravotním ohrožení obyvatelstva.

Humanitární organizace mohou fungovat pouze tehdy, když mají dostatek dobrovolníků, kteří pomáhají při mimořádné události. Ptali jsme se tedy respondentů, kdo je dobrovolníkem. 97 respondentů odpovědělo, že je to člověk, který za svou práci nečeká odměnu, pouze 3 respondenti odpověděli, že se jedná o profesionálního záchranáře. Více než polovina respondentů se vyjádřila, že je humanitární pomoc organizovaná, 34 respondentů odpovědělo, že humanitární pomoc není organizovaná a 11 respondentů vůbec netušila. Každá organizace musí být organizovaná, bez toho by vznikl při jakékoliv mimořádné události chaos.

V otázce číslo 9 jsme se respondentů ptali, zda se oni sami zapojují do humanitární pomoci. Přes polovinu dotázaných odpovědělo, že ano, a 39 dotázaných odpovědělo, že ne. V případě, že se zapojují do humanitární pomoci, ptali jsme se, jakým způsobem se zapojují. Většina respondentů odpovídala, že poskytují finanční pomoc, na druhém místě uváděli, že se oni sami podílejí fyzickou pomocí a na třetím místě uváděli materiální pomoc, kterou se poskytují buď při mimořádné události, anebo pravidelně. Většina respondentů má v okolí někoho, kdo je dobrovolníkem. Na otázku číslo 12 většina respondentů uváděla, že dobrovolník by měl nejčastěji pomáhat při záplavách postiženým a dále s odstraněním škod a úklidem. Většina dotázaných odpověděla, že nepodporuje dobrovolníky v mezinárodní pomoci.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat rysy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce při mimořádné události a dále analyzovat působnost humanitárních organizací, dobrovolnickou činnost se zapojením dobrovolníků při mimořádných událostech. Všechny cíle se nám podařilo splnit a vyhodnotit v dotazníkovém šetření.

Téma, kterému jsme se v naší bakalářské práci věnovali, nás velice zaujalo z toho důvodu, že se s ním v podstatě setkáváme každý den v celosvětovém měřítku. Humanitární pomoc je velice důležitou součástí systému každého státu, a to buď v daném jednotlivém státu, nebo při rozvojové spolupráci. V České republice bychom řešili například mimořádnou událost, jako jsou záplavy, a při rozvojové spolupráci například mimořádnou událost v zahraničí, jako jsou tajfuny, tsunami nebo zemětřesení. Obyvatelé velmi často znají humanitární organizace, jejich názvy nebo z reklam ví, čím se zabývají, ovšem do hloubky je neznají. Humanitární organizace, o nichž byla zmínka v naší bakalářské práci, se zabývají především humanitární pomocí na území České republiky při záplavách, rozvojové spolupráci a dále lékařské pomoci například v místech válkou ohrožených, anebo dětem, které při mimořádné události přišly téměř o vše. Poskytují fyzickou pomoc, kterou jsou schopny poskytovat díky dobrovolníkům (organizují práci v místě mimořádné události, pomáhají vyklízet prostory zasažené událostí, podporují občany v oblasti po psychické stránce, pomáhají při evakuaci, rozdávají potřebný materiál), dále poskytují materiální pomoc (darují deky, čisticí a pracovní prostředky, stavební materiál...) anebo poskytují nejčastěji finanční pomoc, která je pak dále distribuovaná na pomoc v určitých mimořádných událostech. Dobrovolníci mohou peníze zasílat buď na jednotlivou událost, nebo na účet, v tom případě pak peníze rozděluje humanitární organizace.

V teoretické části bakalářské práce jsme charakterizovali humanitární činnost, související návaznost humanitární pomoci na rozvojovou spolupráci a poskytování samotné pomoci. Dále zde specifikujeme, co je vlastně mimořádná událost a jakým způsobem by se měli občané zachovat při vzniku mimořádné události.

Jednu z nejobsáhlejších částí bakalářské práce tvoří specifikace jednotlivých humanitárních organizací, které působí na území České republiky, ale zároveň působí v rozvojové spolupráci. Vybrali jsme tyto humanitární organizace - Český červený kříž, ADRA, Charita České republiky, Člověk v tísni, UNICEF a Lékaři bez hranic. Humanitární organizace Lékaři bez hranic a UNICEF jsme zvolili proto, že působí nejen na území České republiky, ale také v zahraničí. Patří mezi nejznámější organizace, které působí v zahraničí a které respondenti uváděli v dotazníkovém šetření. Dále jsme se v teoretické části zabývali dobrovolnictvím, tím, co je dobrovolnictví, kdo je dobrovolníkem a dobrovolnictvím na území České republiky.

V praktické části bakalářské práce jsme vypracovali anonymní dotazníky vlastní konstrukce, které jsme rozdali 140 respondentům. Správně vyplněných dotazníků se k vyhodnocení vrátilo celkem 100. Vyhodnotili jsme dotazníky a obdrželi odpovědi na stanovená hypotetická tvrzení. Stanovili jsme si 2 cíle. První cíl měl za úkol zjistit, zda obyvatelstvo zná činnost humanitárních organizací. Druhý cíl zjišťoval, zda se obyvatelstvo zapojuje do dobrovolnické činnosti. Výsledek průzkumu nám vyšel následovně: většina obyvatel zná činnost humanitárních organizací a zapojuje se dle dotazníkového šetření do dobrovolnické činnosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BENEŠ. P., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2002. 24 s. ISBN 80-7168-818-5
2. DOSTÁL. J., SOUKUPOVÁ. J., Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 139 s. ISBN 978-80-210-6713-4
3. FUCHS. J., Mezinárodní humanitární právo. Praha: Ministerstvo obrany-Agentura vojenských informací a služeb, 2007. 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0
4. KAVAN. Š., Ochrana obyvatelstva I. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2011. 109 s. ISBN 978-80-87472-06-4
5. KRATOCHVÍLOVÁ. D., Ochrana obyvatelstva. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního velitelství, 2013. 177 s. ISBN 978-80-7385-134-7
6. LINHART. P. A KOLEKTIV., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: Fortuna, 2003. 96 s. ISBN 80-7168-869-X
7. MARTÍNEK. B. LINHART. P. BELEK. V. ČAPOUN. T. SLÁVIK. D. SVOBODA. J. URBAN. I., Ochrana člověka za mimořádných událostí. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. 119 s. ISBN 80-86640-08-6
8. PROCHÁZKOVÁ. D., Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva. 1. Vyd. České Budějovice. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2009. 111 s. ISBN 978-80-86708-86-7
9. RŮŽIČKOVÁ. R., Neziskové organizace. 9.vyd. Olomouc: Anag, 2007. 238 s. ISBN 978-7263-404-0
10. SMETANA. M., Humanitární pomoc při zvládnání rozsáhlých mimořádných událostí. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. 96 s. ISBN 978-80-7385-138-5
11. ŠVEJNOHA, J. Historie Mezinárodního Červeného kříže. Praha: Úřad Českého Červeného kříže, 2008. 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0
12. TOŠNER. J., SOZANSKÁ. O., Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích. 2. vyd. Praha: Hestia, 2006. 152 s. ISBN 80-7367-178-6

Elektronické zdroje

1. ADRA - O nás [online]. 2014 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://adra.cz/o-nas>>.
2. ADRA - Pomoc v ČR [online]. 2014 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://adra.cz/pomoc-v-cr>> .
3. ADRA - Dobrovolnictví [online]. 2014 [cit. 28. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.adra.cz/dobrovolnictvi>> .
4. Český červený kříž - Kdo jsme [online]. 1999-2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/kdojsme.aspx>> .
5. Člověk v tísni - O nás [online]. [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<https://www.clovekvtsni.cz/cs/o-nas>>
6. Člověk v tísni - Česká republika [online]. [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<https://www.clovekvtsni.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/zeme/ceska-republika>>
7. Dobrovolnik.cz – Dobrovolnictví v české společnosti [online]. 2016 [cit. 28. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi/>> .
8. Filipíny: Červený kříž pomáhá obětem tajfunu [online]. 1999-2016 [cit. 21. únor 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenyriz.eu/cz/443.aspx>> .
9. Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce [online]. 2008 [cit. 16. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>>.
10. Humanitarnipomoc.cz [online]. [cit. 10. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.humanitarnipomoc.cz/jak-se-pomaha>>.
11. Charita České republiky - O charitě [online]. 2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/o-charite/>>.
12. Charita České republiky – Jak pomáháme [online]. 2015 [cit. 21. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.charita.cz/jak-pomahame>> .
13. Charita České republiky – Zapojte se [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/zapojte-se>> .
14. Charita České republiky – Zapoj se [online]. 2015 [cit 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/zapojte-se/podpora-pomoci-v-zahranici>> .
15. Charita České republiky – Kampaně [online]. 2015 [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.charita.cz/kampane>> .

16. Lékaři bez hranic-Založení lékařů bez hranic [online]. [cit. 29. prosince. 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/kontaktujte-nas>> .
17. Lékaři bez hranic – Kde pracujeme [online]. [cit. 9. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/kde-pracujeme>> .
18. Lékaři bez hranic – Typy projektů [online]. [cit. 29. prosince 2015]. Dostupný z WWW: <<http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/typy-projektu>> .
19. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2012 [cit. 10. února 2016]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>.
20. Prudká povodeň v Čechách - ČČK pomáhá [online]. 1999-2016 [cit. 21. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenkykriz.eu/cz/338.aspx>> .
21. Požár Národního muzea: pomoc ČČK [online]. 1999-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.cervenkykriz.eu/cz/575.aspx>> .
22. UNICEF – O nás [online]. 2014-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.unicef.cz/o-nas>> .
23. UNICEF - Filipíny měsíc poté: Pomoc je stále potřeba [online]. 2004-2016 [cit. 26. února 2016]. Dostupný z WWW: <<http://www.unicef.cz/aktualne/62911-filipiny-mesic-pote--pomoc-je-stale-potreba>> .

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 151/2010 Sb. Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů [online]. 2010, částka 53, Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>>.
2. ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Zákony pro lidi, Česká republika [online]. 2000, částka 73, Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>>.
3. ČESKO. Zákon č. 463/2000 Sb. Nařízení vlády o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva. Česká republika [online]. 2000, částka 132, Dostupný z WWW:<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-463>>

Seznam zkratek

ADRA - Adventist Development and Relief Agency

atd - a tak dále

č – číslo

čl – článek

ČK – Červený kříž

ČČK – Český červený kříž

ČK&ČP - Mezinárodní federace

HZS – Hasičský záchranný sbor

IZS – Integrovaný záchranný systém

KČ – Koruna česká

Médecins Sans Frontières – Lékaři bez hranic

OS ČČK – Oblastní spolek Českého červeného kříže

R – respondent

Sb. - sbírka

Tj. – to je

Tzv. – takzvaně

UNICEF - United Nations International Children's Emergency Fund

WHO – Světová zdravotnická organizace

ZRS – zahraniční rozvojová spolupráce

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 - Pohlaví respondentů.....	43
Tabulka 2 - Věk respondentů	44
Tabulka 3 - Vzdělání respondentů	45
Tabulka 4 - Neziskové organizace	46
Tabulka 5 - Humanitární organizace.....	47
Tabulka 6 - Náplň práce.....	48
Tabulka 7 - Dobrovolník.....	49
Tabulka 8 - Organizace humanitární pomoci.....	50
Tabulka 9 - Dobrovolnická činnost.....	51
Tabulka 10 - Způsob pomoci	52
Tabulka 11 - Dobrovolník v okolí.....	53
Tabulka 12 - Činnost dobrovolníka při mimořádné události	54
Tabulka 13 - Podpora dobrovolníků	55
Graf 1 - Pohlaví respondentů	43
Graf 2 - Věk respondentů.....	44
Graf 3 - Vzdělání respondentů	45
Graf 4 - Neziskové organizace	46
Graf 5 - Humanitární organizace.....	47
Graf 6 - Náplň práce.....	48
Graf 7 - Dobrovolník.....	49
Graf 8 - Organizace humanitární pomoci.....	50
Graf 9 - Dobrovolnická činnost.....	51
Graf 10 - Způsob pomoci	52
Graf 11 - Dobrovolník v okolí	53
Graf 12 - Činnost dobrovolníka při mimořádné události	54
Graf 13 - Podpora dobrovolníků	55

Seznam příloh

Příloha A – Dotazník

Přílohy

Příloha A - Dotazník

Jmenuji se Lenka Šeflová a jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií, o.p.s. v Příbrami. Studuji 3. ročník bakalářského studia oboru Bezpečnostní právo ve správní sféře. Tímto Vás žádám o vyplnění tohoto dotazníku, který bude použit pouze k vypracování mé bakalářské práce na téma „Specifika humanitárních organizací při mimořádných událostech“. Dotazník je vlastní konstrukce a zcela anonymní, jeho vypracování je dobrovolné. U každé otázky označte jednu z odpovědí, pokud není u otázky napsáno jinak.

Předem děkuji za Vaši ochotu a čas.

Lenka Šeflová

- 1) Jste muž/žena?
  - a) Muž
  - b) Žena
- 2) Kolik je Vám let?
  - a) 20 – 35 let
  - b) 36 – 51 let
  - c) 52 a více let
- 3) Jaké je Vaše nejvýše dosažené vzdělání?
  - a) Základní
  - b) Střední bez maturity
  - c) Střední s maturitou
  - d) Vyšší odborné
  - e) Vysokoškolské
- 4) Jsou humanitární organizace neziskovými organizacemi?
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
- 5) Vyjmenujte alespoň tři humanitární organizace.

.....

- 6) Čím se zabývají především humanitární organizace?
- Přírodními katastrofami (záplavy, požáry, sucho..)
  - Válkami, lokálními konflikty či ozbrojené incidenty
  - Zdravotním ohrožením obyvatelstva
- 7) Kdo je podle Vás dobrovolník?
- Člověk, který za vykonanou pomoc čeká odměnu
  - Člověk, který za vykonanou pomoc nečeká odměnu
  - Je to vždy profesionální záchranář
- 8) Myslíte si, že je humanitární pomoc organizovaná?
- Ano
  - Ne
  - Nevím
- 9) Zapojujete se do dobrovolnické činnosti?
- Ano
  - Ne
- 10) Pokud jste v předešlé otázce odpověděli ANO, jakým způsobem se tedy zapojujete do dobrovolnické činnosti?
- Finančními dary
  - Materiální pomocí
  - Fyzickou pomocí
- 11) Máte ve svém okolí někoho, kdo je dobrovolníkem v neziskové organizaci?
- Ano
  - Ne
  - Nevím
- 12) Co si myslíte, že je náplní dobrovolníků v případě mimořádné události, například záplavy.
- .....
- .....
- 13) Podporujete dobrovolníky v případě mezinárodní pomoci?
- Ano
  - Ne